

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Metody výuky hangulu

Teaching methods of Hangul

OLOMOUC 2024

Nikola Sára Vyšehradová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 8. května 2024

Nikola Sára Vyšehradová

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí své bakalářské práce Mgr. Blance Ferklové Ph.D. za její ochotu, cenné rady, vstřícnost a odbornou pomoc při zpracovávání této bakalářské práce.

Anotace

Tato bakalářská práce je zaměřena na metody výuky korejské abecedy hangul. První část této práce je o představení této abecedy, o jejím vzniku, podobě, transkripci a transliteraci a korejském státním svátku jménem Den hangulu. Druhá část práce je o pravidlech výslovnosti, tedy asimilaci, palatalizaci, intenzifikaci a aspiraci a o vkládání grafému ㅇ do slov. Třetí část poskytuje rozbor odpovědí dotazníkového šetření současných i bývalých studentů koreanistiky Univerzity Palackého v Olomouci a poskytuje také odůvodnění objevujících se jevů a případná doporučení pro budoucí studenty, kteří se chtějí hangul naučit.

Název práce: Metody výuky hangulu

Počet stran: 47

Počet znaků včetně mezer: 57 989

Počet titulů použité literatury: 19

Klíčová slova: hangul, pravidla výslovnosti, výuka, studium, znaky, mnemotechnické pomůcky, zapamatování, kulturní prvky

Obsah

Seznam obrázků, tabulek a grafů	8
Ediční poznámka	9
Úvod	10
1. Hangul	11
1.1 Co je to hangul	11
1.2 Vytvoření hangulu	12
1.3 Tvary grafémů	12
1.4 Den hangulu	13
1.5 Skládání do slabik	13
1.6 Transkripce a transliterace korejštiny	14
2. Pravidla výslovnosti	16
2.1 Asimilace.....	17
2.2 Palatalizace	18
2.3 Intenzifikace	18
2.4 Aspirace	18
2.5 Vkládání grafému ㅏ.....	19
3. Praktická část	20
3.1 Dotazníkové šetření	20
3.2 Vyhodnocení dotazníku	21
3.2.1 Metody výuky	21
3.2.2 Užitečnost určitých studijních zdrojů	22
3.2.3 Mnemotechnické pomůcky	24
3.2.4 Pomocné strategie k zapamatování znaků	27

3.2.5 Problémy při výuce hangulu	29
3.2.6 Zapojení kulturních prvků.....	31
3.2.7 Délka studia hangulu.....	33
3.2.8 Nejtěžší prvek na naučení.....	33
3.2.9 Způsob učení výslovnosti znaků.....	36
3.2.10 Zapojení historického původu znaků do výuky.....	37
3.2.11 Doporučení od respondentů	39
Závěr	40
Resumé	42
Bibliografie	43

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1: Slabičné bloky v korejštině s příklady

Tabulka 1: Korejské samohlásky

Tabulka 2: Korejské souhlásky

Tabulka 3: Rozdíly mezi českou vědeckou a populární transkripcí

Graf 1: Zdroje učiva

Graf 2: Volba nejužitečnějšího zdroje učiva

Graf 3: Mnemotechnické pomůcky

Graf 4: Pomocné strategie k zapamatování znaků

Graf 5: Problémy při výuce

Graf 6: Zapojení kulturních prvků

Graf 7: Délka studia

Graf 8: Nejtěžší prvky na naučení

Graf 9: Způsob učení se výslovnosti znaků

Graf 10: Zapojení historického původu znaků do výuky

Ediční poznámka

V této bakalářské práci je při přepisování korejských slov použita česká vědecká transkripce. Výjimkou je název korejského písma hangul, který zde nebude přepisován podle pravidel české vědecké transkripce, jelikož se jedná o ustálený přepis slova. Originální korejská slova jsou uvedena v závorkách a přepsané výrazy jsou zvýrazněny kurzívou. V hranatých závorkách je znázorněna výslovnost.

Úvod

V této bakalářské práci se zabývám rozбором různých učících metod korejské abecedy hangul. Cílem této práce je za pomoci dotazníkového šetření zjistit jaké metody používali studenti koreanistiky na Univerzitě Palackého v Olomouci při učení se hangulu, následně také zda používali mnemotechnické pomůcky a zda jim byly užitečné, zda se setkali s komplikacemi a také, zda používali kulturní prvky při výuce. Dalším cílem je na základě zjištěných dat poskytnout jejich rozbor, najít určitá odůvodnění pro výskyt objevených jevů mezi respondenty a také navrhnout doporučení, jak se případným špatným jevům při výuce hangulu vyhýbat a na co se naopak zaměřit a co vylepšit. V závěru práce je taktéž cílem poskytnout krok po kroku strukturovaný studijní plán.

První část bakalářské práce je zaměřena na seznámení se s korejskou abecedou hangul, jak a proč hangul vznikl a také na seznámení se s tvarem grafémů, korejským státním svátkem Dnem hangulu, korejskými slabičnými bloky a transkripcí a transliterací korejštiny.

Druhá část je o pravidlech výslovnosti v korejštině, konkrétně tedy o asimilaci, palatalizaci, intenzifikaci a aspiraci a o procesu vkládání grafému ㅏ do slov. V každé této podkapitole jsou uvedeny konkrétní příklady slov, ve kterých se tyto jevy objevují a je zde také uvedena jejich správná výslovnost.

Třetí, tedy praktická část, se zabývá dotazníkovým šetřením. Každá podkapitola je vždy zaměřena na jednotlivé otázky dotazníku. Podkapitoly jsou doplněny o grafické znázornění pro jednodušší vizualizaci dat získaných z daných otázek. Kromě grafů se zde také nachází rozbor těchto dat a případná doporučení a odůvodnění daných jevů.

1 Hangul

1.1 Co je to hangul

Hangul (한글) je korejská hlásková abeceda, která byla vytvořena roku 1443 králem *Sedžongem Velikým* (세종대왕). Původně měla korejská abeceda 28 písmen, dnes se v moderní korejštině podle Pucka používá 24 grafému, konkrétněji 10 grafémů pro samohlásky a 14 grafémů pro souhlásky.

Tabulka 1: Korejské samohlásky

A	JA	Ů	JŮ	O	JO	U	JU	Ů	I
ㅏ	ㅑ	ㅓ	ㅕ	ㅗ	ㅛ	ㅜ	ㅠ	ㅡ	ㅣ

Korejské jednoduché samohlásky A (ㅏ), Ů (ㅓ), O (ㅗ), U (ㅜ), Ů (ㅡ) a I (ㅣ) se dají díky skládání dále rozvíjet. Kvůli tomu se korejské samohlásky dělí na monoftongy, tedy samohlásky jednoduché a diftongy neboli dvojhlásky. Z původních monoftongů lze přidáním polosamohlásek J, W nebo kombinací Ů a I vytvořit 11 diftongů. Přidáním J vznikají takzvané jotované samohlásky a jedná se o JĀ (ㅓ), JE (ㅕ). Přidáním W vznikají WA (ㅘ), WĀ (ㅙ), WŮ (ㅚ) a WE (ㅞ) a nakonec společným přidáním Ů a I vzniká ŮI (ㅟ). ¹

Tabulka 2: Korejské souhlásky

K/G	N	T/D	L/R	M	P/B	S	NG	Č/DŽ	ČCH	KCH	TCH	PCH	H
ㄱ	ㄴ	ㄷ	ㄹ	ㅁ	ㅂ	ㅅ	ㅇ	ㅈ	ㅊ	ㅋ	ㅌ	ㅍ	ㅎ

Grafémy ㄱ, ㅂ, ㅅ, ㅈ značí neznělé souhlásky K, P, Č, T, ale pro párové souhlásky znělé G, B, DŽ, D nemá korejština zvláštní písmena, jelikož opozice znělosti a neznělosti v korejštině v rovině fonémů neexistuje. Z těchto jednoduchých grafémů lze pomocí jednoduchých modifikací vytvořit aspirované souhlásky ㅋ, ㅌ, ㅍ, ㅊ. Zdvojením některých souhlásek, jako například SS (ㅅ + ㅅ = ㅆ) nebo ČČ (ㅈ + ㅈ = ㅉ), vznikají takzvané intenzivní souhlásky. ² Intenzivní souhlásky se původně nepoužívaly pro zápis korejštiny, ale byly vytvořeny k tomu, aby bylo možné díky nim přepsat výslovnost čínských znaků v importovaných knihách. ³

¹ PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 26)

² PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 16)

³ LEE, Ki-Moon, RAMSEY S. Robert. A History of the Korean Language. (str. 116)

1.2 Vytvoření hangulu

Před vytvořením korejského písma se na území Koreje používalo čínské písmo, to však bylo pro korejský jazyk příliš komplikované. Kvůli tomu král Sedžong Veliký sestavil skupinu učenců a v jejím čele společně s nimi vytvořil roku 1443 originální korejskou hláskovou abecedu, která byla zavedena k užívání v roce 1446.

Po jeho vytvoření byl sepsán traktát *Hunmindžöngüm* (훈민정음) známý jako *Systém správných hlásek pro vzdělání lidu* z čehož jsou 3 spisy nejdůležitější: 1. spis *Hunmindžöngüm* s podtitulem *Příklady a principy* (예의본) z roku 1443, 2. *Hunmindžöngüm* s podtitulem *Vysvětlení a principy* (해례본), který roku 1446 uvedl hangul do užívání, 3. *Önmunbon* (언문본) z roku 1459, který překládá edikt do korejštiny s různými příklady. Tento spis byl však objeven až roku 1940. Tyto spisy uvádějí například popis nových korejských písmen pro jednotlivé hlásky, jak skládat nové slabiky, výslovnost, artikulaci nebo tehdy používané tóny.⁴

Zavedení hangulu se však nejprve nesetkalo s nadšením veřejnosti. Učenci a příslušníci vyšších vrstev společnosti nechtěli hangul přijmout, jelikož si mysleli, že přechod z čínského písma na nově vymyšlené písmo povede k odsouzení ze strany ostatních zemí. Po čase si však hangul získal ve společnosti své místo a uznání poté, co se začaly překládat importované knihy, a když ho začali používat i prostí občané, jako například ženy v korespondenci. Postupem času se díky zavedení nového jednoduššího písma zvýšila gramotnost obyvatel i ekonomická síla země.

1.3 Tvary grafémů

Zajímavostí korejské abecedy je design samotných písmen. Jelikož byl hangul vytvořen kvůli tomu, aby vznikla abeceda, která byla snazší než čínské znaky, tak základní písmena dostala jednoduché tvary podle toho, jak vypadají artikulační orgány lidského těla, při výslovnosti jednotlivých písmen. Tvar písmene *K* (ㄱ) znázorňuje tvar kořene jazyka, který při jeho vyslovení blokuje měkké patro. Písmeno *N* (ㄴ) zobrazuje tvar jazyka, když se dotýká horního patra. Písmeno *M* (ㅁ) vykresluje obrys úst, písmeno *S* (ㅅ) značí tvar zubů a písmeno *NG* (ㅇ) znázorňuje obrys hrdla.

Písmena *N* (ㄴ), *D* (ㄷ), *T* (ㅌ) a *L* (ㄹ) se vyslovují všechna na stejném místě v dutině ústní za pomoci jazyka, který se vždy dotýká horního patra. Odlišují se tedy tak, že jsou k základním písmenům přidány další tahy. Ze základního písmene *N* (ㄴ) se po přidání tahu

⁴ PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 22)

stane písmeno *D* (ㄷ), ze kterého se poté stejným způsobem vytvoří písmeno *T* (ㅌ) a přidáním dvou tahů i písmeno *L* (ㄹ).⁵

Samohlásky se skládají ze tří prvků: $\cdot$, $—$, a $|$. Tečka značí Slunce, tedy podstatu jang, vodorovná čára značí Zemi a podstatu jin a svislá čára představuje vzpříčeného člověka neboli neutrálního prostředníka mezi nebem a zemí. Z psaní tečky se při zapisování štětcem stává krátká čárka.⁶

1.4 Den hangulu

Den hangulu je korejským státním svátkem, který se slaví jak v Korejské republice, tak v Korejské lidově demokratické republice. V Korejské republice se tento svátek slaví 9. října a jmenuje se zde *Hangŭllal* (한글날) a v Korejské lidově demokratické republice se jmenuje *Čosŏngŭllal* (조선글날) a slaví se zde 15. ledna. Korejská republika slaví svátek 9. října, jelikož v tento den roku 1446 spis *Hunmindžŏngŭm* uvedl písmo hangul do užívání. Korejská lidově demokratická republika slaví svůj svátek 15. ledna kvůli tomu, že 15. ledna roku 1444 byl spis *Hunmindžŏngŭm* vytvořen.⁷

Den hangulu má velký význam, jelikož zavedení hangulu znamenalo růst gramotnosti obyvatel, což mělo dále za následek zlepšení ekonomiky Koreje a zlepšení postavení Koreje ve světě.⁸

1.5 Skládání do slabik

Základní vlastností korejštiny je skládání grafémů do slabik neboli slabičných bloků, o dvou, třech, nebo čtyřech grafémech. V moderní korejštině se zpravidla, až na drobné výjimky, kterými mohou být novinové články či literatura, píše vodorovně zleva doprava. Stejným způsobem se skládají i samotné grafémy do slabičných bloků, tedy vodorovně zleva doprava. V minulosti se však texty psaly vertikálně a zprava doleva. Základem korejské slabiky je vždy samohláska, jelikož v korejštině se nikdy nevyskytují slabiky bez samohlásky. Slabiky se skládají ze tří prvků, kterými jsou iniciály, mediály a finály.

Iniciála je prvním písmenem slabiky a jedná se vždy o souhlásku. Mediála je vždy samohláskou a ve slabičných blocích se píše vždy napravo od iniciály nebo pod ní. Finála se píše vždy jako poslední a jedná se také o grafém značící jedno písmeno nebo o intenzivní

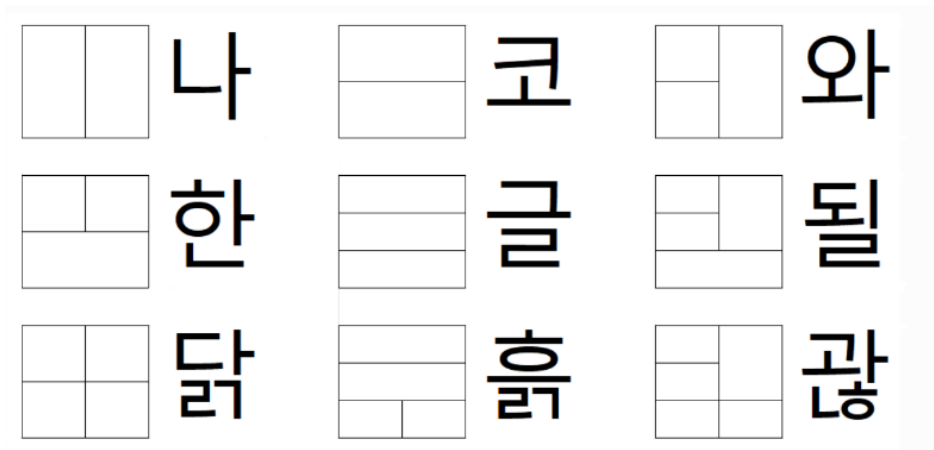
⁵ KANG, Minzi. Medium. Design Lessons from the Korean Alphabet. (online)

⁶ LEE, Ki-Moon, RAMSEY S. Robert. A History of the Korean Language. (str. 120)

⁷ 강, 경주. 한국경제. (online)

⁸ Naver 지식백과. 한글날 (online)

souhlásky. Slabiky rozdělujeme na slabiky otevřené a zavřené. Otevřená slabika se značí tím, že je tvořena pouze jednou souhláskou a samohláskou, jako můžeme vidět ve slově *pes* (개). Naopak slabika zavřená končí souhláskou, jako například ve slově *oko* (눈). Pokud začíná slabika samohláskou, je třeba nalevo od ní, nebo nad ní vložit grafém ㅇ, který se v tomto případě nevyslovuje.⁹

Obrázek 1: Slabičné bloky v korejštině s příklady

1.6 Transkripce a transliterace korejštiny

Transkripce je proces, kdy se přepisují zvukové rysy mluvené řeči z jednoho jazyka do druhého pomocí zvolených grafémů.¹⁰ Důležité je však odlišit od sebe transkripci a transliteraci. Na rozdíl od transkripce, při transliteraci dochází pouze k převodu jednoho písma na písmo jiné¹¹, v tomto případě se tedy jedná o přepis hangulu do latinky.

Transkripce z korejštiny do češtiny je založena na transkripci, kterou vytvořili dva američtí vědci George McAfee McCune a Edwin Oldfather Reischauer v roce 1939. Česká transkripce se dělí na vědeckou transkripci a populární transkripci. Pravidla přepisu souhlásek jsou pro obě transkripce stejná, to znamená že první souhlásky slabik jako ㄱ, ㅍ, ㅌ a ㄷ jsou neznělé a přepisují se tedy jako *K*, *P*, *T* a *Č*, avšak pokud se nachází mezi dvěma samohláskami přepisují se jako znělé, čili jako *G*, *B*, *D* a *DŽ*. Finály slov jsou také neznělé. Pokud se písmeno ㄹ nachází na začátku slova, nebo mezi dvěma samohláskami, tak se přepisuje jako *R* a pokud se vyskytuje na konci slova přepisuje se jako *L*. Pokud se nachází písmeno ㄹ ve slově dvakrát po sobě, přepisujeme je jako *LL*.¹² Intenzivní souhlásky zapisujeme zdvojeně jako *KK*, *PP*, *TT*

⁹ PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 17)

¹⁰ KRČMOVÁ, Marie. CzechEncy. Transkripce. (online)

¹¹ KRČMOVÁ, Marie. Masarykova univerzita. (online)

¹² PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 50)

a ČČ a aspirované s přidaným CH, tedy jako *KCH*, *PCH*, *TCH* a *ČCH*. Zaznamenáváme také pravidla asimilace pokud se setkají dvě souhlásky vedle sebe, například slovo 신라 tedy přepíšeme jako *Silla*, nikoli jako *Sinla*. Pokud se kvůli palatalizaci v korejštině vyslovují souhlásky tak, jako kdyby byly napsány s háčkem, jako například ve slově 시간 s výslovností [šigan], tak v transkripci se Š neobjeví a přepíšeme jej tedy jako *sigan*. Pokud by se kvůli intenzifikaci ve výslovnosti měly sejít po sobě 3 stejné souhlásky, dané slovo přepíšeme pouze se dvěma souhláskami. Proto slovo 국가 přepíšeme jako *kukka* a nikoliv jako *kukkka*.

Co se týká přepisování korejských osobních jmen do češtiny tak se nejdříve uvádí rodinné jméno a až poté jméno osobní. Většina korejských osobních jmen se skládá ze dvou slabik, mezi které se vkládá spojovník. Jména neosobní se přepisují bez spojovníků.¹³

Rozdíly mezi českou vědeckou a populární transkripcí přichází až při transkribování samohlásek. V transkripci vědecké se samohlásky rozlišují diakritikou, konkrétněji háčkem nebo přehláskou nad písmeny. V transkripci populární je nerozlišujeme.¹⁴

V transliteraci z korejštiny do češtiny se používá stejný přepis samohlásek jako ve vědecké transkripci, ale přepis souhlásek se liší. V transliteraci totiž nerozeznáváme od sebe znělost a neznělost, a proto se všechny samohlásky přepisují jako neznělé. To znamená, že ㅋ přepisujeme vždy jako *K*, ㅍ jako *P*, ㅈ jako *Č*, ㅌ jako *T* a ㄹ jako *L*.¹⁵

Tabulka 3: Rozdíly mezi českou vědeckou a populární transkripcí

	Česká vědecká transkripce	Česká populární transkripce
ㅏ	Ů	O
ㅑ	JŮ	JO
ㅓ	Ů	U
ㅕ	Ä	E
ㅗ	JÄ	JE
ㅛ	WÄ	WE
ㅜ	WŮ	WO
ㅡ	ŮI	UI

¹³ BARTUŠEK, Josef. VÁHALA, František. Jak v češtině zacházet se jmény z východoasijských jazyků. Naše řeč. (online)

¹⁴ KOREA.CZ. Korejštiny a korejská abeceda. (online)

¹⁵ PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 50)

2 Pravidla výslovnosti

Korejské prosté souhlásky jako ㄱ, ㅂ, ㄷ, ㄸ se vyslovují nezněle, jelikož korejština nerozlišuje opozici znělosti a neznělosti u fonémů. Rozdíly ve výslovnosti prostých souhlásek *K, P, Č, T* (ㄱ, ㅂ, ㄷ, ㄸ) a jejich párových dvojicích *K/G, P/B, Č/DŽ a T/D* se objevují pouze na úrovni alofónů a to proto, že se nevydělují jako samostatné fonémy. Na začátku slov se prosté souhlásky ㄱ, ㅂ, ㄷ, ㄸ vyslovují jako *[K], [P], [Č], [T]*. Příkladem jsou slova 김치 [*kimčchi*], 빵 [*pang*], 재료 [*čärjo*], 다음 [*taŭm*]. Pokud se ale tyto souhlásky objevují ve slově buď mezi samohláskami nebo po grafémech ㄱ, ㅂ, ㄷ, ㄸ, tak se vyslovují zněle, tedy jako *[G], [B], [DŽ], [D]*. Tento jev můžeme pozorovat například u slov 농구 [*nonggu*], 김밥 [*kimbap*], 나중 [*nadžung*], 바다 [*pada*].

Jestliže se tyto prosté souhlásky objevují buď na konci slova, nebo na konci slabiky, kde je následuje další souhláska a objevují se tak v pozici takzvané sdružené spřežky finály, vyslovuje se pouze jedna souhláska dané spřežky. Pokud tedy danou spřežku následuje slabika, která začíná souhláskou, tak se část spřežky vyslovuje implozivně, což znamená že nedojde k úplné artikulaci. Pokud ale následuje slabika začínající samohláskami jako *K* (ㄱ), *P* (ㅂ), *Č* (ㄷ), *T* (ㄸ) nebo *S* (ㅅ), tak se část spřežky vysloví jako kdyby se jednalo o intenzivní souhlásku, a to tedy jako *[KK]* (ㄱㄱ), *[PP]* (ㅂㅂ), *[ČČ]* (ㄷㄷ), *[TT]* (ㄸㄸ) a *[SS]* (ㅅㅅ). Avšak pokud je druhou částí spřežky písmeno *H* (ㅎ), je třeba následující souhlásku vyslovit aspirovaně, viz podkapitola 2.4. Když spřežku následuje slabika začínající na samohlásku, vyslovují se obě části spřežky, avšak rozděleně, tedy tak že se druhá část spřežky přesune do příští otevřené slabiky a obě se vysloví neimplozivně.

Grafém ㄹ lze vyslovit dvěma způsoby a to buď jako *[L]* nebo *[R]* a jedná se tedy o opozici znělosti a neznělosti, jelikož pokud ho vyslovujeme jako *[R]* jedná se pouze o alofón, což znamená že samotný znak pro písmeno *R* v korejské abecedě neexistuje.¹⁶ Pokud se grafém ㄹ vyskytuje na začátku slova, nebo mezi dvěma samohláskami, čteme ho jako *[R]* a pokud se vyskytuje na konci slova, nebo ho následuje jiná souhláska, vyslovujeme ho jako *[L]*. Zdali se ve slově vyskytují dvě ㄹ hned po sobě čteme je jako *[L]*. V případech, kdy ho vyslovujeme jako *[R]* si musíme dát pozor na to, abychom ho nevyslovili tak výrazně jako v češtině.¹⁷ Existují avšak také výjimky, kdy se ㄹ čte jako *[N]* (ㄴ), o čemž je následující kapitola 2.1 o asimilaci.

¹⁶ PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 28)

¹⁷ FERKLOVÁ, Blanka. HORÁKOVÁ, Štěpánka. JUNG, Younwoo. Korejšťina. (str. 19)

2.1 Asimilace

Asimilace je jev, kdy se dvě hlásky s odlišným místem artikulace navzájem sblíží a získají tak společný rys artikulace. Asimilace může být buď úplná nebo částečná. Při asimilaci částečné se výslovnost hlásky pouze přiblíží a při asimilaci úplné vzniká takzvaná geminátá neboli zdvojená souhláska. Při asimilaci v korejštině také odlišujeme nazalizaci a lateralizaci. Nazalizace znamená změnu výslovnosti jedné hlásky na nazálu a lateralizace znamená změnu na takzvanou laterálu neboli písmeno [L] (ㄹ).

Rozeznáváme čtyři typy asimilací, a to asimilaci progresivní, regresivní, vzájemnou a asimilaci spojenou s elizí. Asimilace progresivní má za následek změnu výslovnosti následující hlásky, jako například ve slově 심리학, které se v tomto případě nevyslovuje jako [simlihak], nýbrž jako [simnihak] - [심니학]. Asimilace regresivní zpětně mění výslovnost předcházející hlásky, což lze pozorovat ve slově 신라, které se nevyslovuje jako [sinla], ale jako [silla] – [실라]. Asimilace vzájemná mění výslovnost obou hlásek daného slova, jako můžeme vidět na příkladu slova 합리, kdy výslovnost není [hapli] nýbrž [hamni] – [합니]. Nakonec asimilace spojená s elizí znamená, že dojde ke změně ve výslovnosti první hlásky a k elizi, neboli vypuštění druhé hlásky, jako například ve slově 먹히다, jehož výslovnost po těchto změnách bude vypadat jako [mǒkchida] – [머키다].¹⁸

2.2 Palatalizace

Palatalizací rozumíme podobu místa artikulace hlásky, kdy dochází ke spojení souhlásky T (ㄷ), nebo TCH (ㅌ) a hlásky I (ㅣ) nebo jeho jotované samohlásky. Palatalizace se objevuje u slov jako 갈이, jehož výslovnost se zrealizuje jako [kačchi] – [가치], nebo také u slova 굶하다, které se vysloví jako [kučchida] – [구치다].¹⁹ Může docházet také k palatalizování hlásek N (ㄴ), S (ㅅ) a L (ㄹ) pokud se nachází před hláskou I (ㅣ), což můžeme pozorovat na příkladu slova 시간 s výslovností [šigan].²⁰

2.3 Intenzifikace

Intenzifikace je jev, kdy dochází ke změně výslovnosti hlásek K (ㄱ), P (ㅍ), Č (ㅈ), T (ㄷ) a S (ㅅ) na zdvojené, tedy intenzivní hlásky KK (ㄲ), PP (ㅃ), ČČ (ㅉ), TT (ㄸ) a SS (ㅆ). Dochází k tomu kvůli implozivní výslovnosti hlásky, která se nachází na pozici finály a

¹⁸ LEE, Iksop. RAMSEY S. Robert. The Korean Language. (str. 70)

¹⁹ LEE, Iksop. RAMSEY S. Robert. The Korean Language. (str. 71)

²⁰ PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 37)

předchází jí. Ve slově 식사 dojde při vyslovování k intenzifikaci hlásky S (ㅅ), takže finální výslovnost zní jako [sikssa] – [식싸].²¹

2.4 Aspiration

K aspiraci v korejštině dochází v moment, kdy se setká hláska H (ㅎ) se závěrovou, nebo polozávěrovou hláskou. V tomto případě dojde k elizi hlásky H (ㅎ) a poté k samotné aspiraci prostých hlásek ㄱ, ㄴ, ㄷ, ㄹ na hlásky ㅋ, ㄴ, ㅌ, ㄹ. Aspiration je buď progresivní nebo regresivní. Příkladem progresivní aspiration jsou slova jako 좋다, které se vyslovuje jako [čotcha] – [조타], nebo slovo 잃고 s výslovností [ilkcho] – [일코]. Naopak aspiraci regresivní můžeme najít ve slovech jako 앓히다 [ančhida] – [안치다] a 각하 [kakcha] – [가카].²²

2.5 Vkládání grafému ㅅ

Proces vkládání grafému ㅅ (S) se v korejštině jmenuje Saisiot (사이시옷) a jedná se o proces, kdy se doprostřed složených slov přidá ㅅ, pokud to dané slovo obsahuje alespoň jednu rodilou korejskou část. Grafém ㅅ se přidá jak do pravopisu v podobě finály slabiky a stejně tak se promítne i ve výslovnosti slova. Tento proces můžeme vidět u slov jako čajovna (차집), které vzniklo spojením slov 차 neboli čaj a ze slova 집, česky dům, nebo u slova chilli prášek (고춧가루), kdy slovo 고추 znamená chilli a slovo 가루 znamená prášek.²³

Pravidlem je, že vložené ㅅ se ve výslovnosti nevyslovuje tak jak by mělo, tedy jako [S], ale vysloví se jako [T]. Může také dojít k intenzifikaci ve výslovnosti následujících souhlásek K (ㄱ), P (ㅍ), Č (ㅈ), T (ㄷ) a S (ㅅ) a nebo se jeho výslovnost může v některých případech úplně vypustit. To můžeme pozorovat ve slově větev (나무가지), kde dojde k intenzifikaci písmena ㄱ, což způsobí, že se slovo vysloví jako [namutkkadži] – [나무까지], nebo zde lze vypustit výslovnost přidaného ㅅ a vysloví se tak jako [namukkadži] – [나무까지].²⁴

Pokud začíná druhá slabika složeného slova nazálou, vložené ㅅ se nejdříve asimiluje na písmeno ㄴ a následně se díky nazalizaci vysloví jako [N] (ㄴ). Příkladem jsou slova 훗날 označující budoucnost, které se vyslovuje jako [hunnal] – [훈날], nebo také slovo 나무잎, česky list s výslovností [namunnipch] – [나무잎]. Avšak zde existuje i možnost, že pokud druhá

²¹ Tamtéž

²² PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. (str. 39)

²³ CHOO, Miho, O'GRADY William. The Sounds of Korean a Pronunciation Guide. (str. 90)

²⁴ CHOO, Miho, O'GRADY William. The Sounds of Korean a Pronunciation Guide. (str. 91)

slabika začíná na písmeno ㅁ, lze výslovnost změnit z *[N]* na *[M]*. Proto se slovo 바닷물, česky *mořská voda*, může vyslovit jako *[padanmul]* – [바단물], stejně tak jako *[padammul]* – [바담물].

25

²⁵ CHOO, Miho, O'GRADY William. The Sounds of Korean a Pronunciation Guide. (str. 91)

3 Praktická část

Praktickou část své bakalářské práce jsem se rozhodla zaměřit na to, jaké jsou metody výuky korejského písma, které používali respondenti dotazníku a na základě dotazníkového šetření zjistit, která z metod je pro dnešní výukové prostředí nejvyužívanější a nejefektivnější. Naopak jsem se také chtěla zaměřit i na ty, které podle respondentů tak efektivní nejsou.

3.1 Dotazníkové šetření

Jako metodu pro sběr dat jsem použila dotazníkové šetření. Toto šetření je založeno na základě teoretické části této bakalářské práce. Dotazník byl zcela anonymní a byl zaslán mezi současné studenty a absolventy koreanistiky na Univerzitě Palackého v Olomouci. Dotazník byl respondentům zaslán v elektronické podobě a šetření se zúčastnilo celkem 46 respondentů. Výzkum trval ve dnech od 21.3.2024 do 4.4.2024.

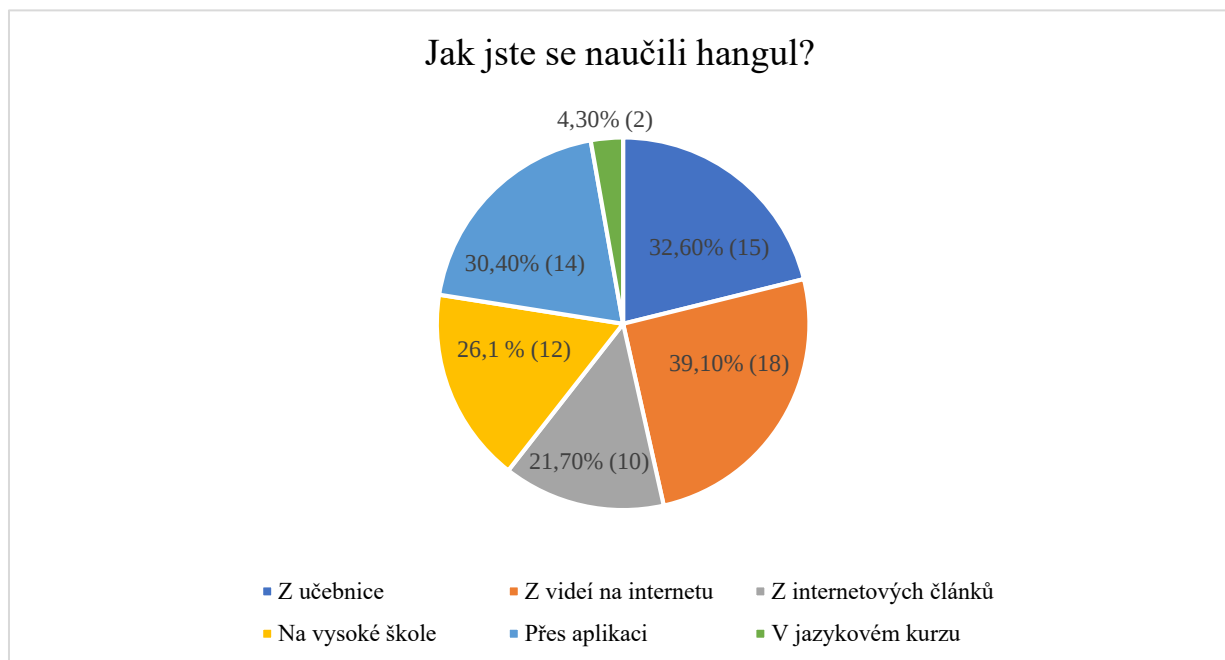
Samotný dotazník se skládal celkem z 11 otázek, z čehož 10 bylo povinných a 1 byla doplňující a nepovinná. První část dotazníku je zaměřena na zjištění, z jakých konkrétních zdrojů se studenti hangul učili, dále zda používali různé pomůcky při učení a které strategie učení pro ně byly užitečné. Dále také zda jim pomohlo zapojení kulturních prvků či seznámením se s historickým původem znaků korejské abecedy při učení a s jakými problémy se studenti setkali, jak dlouho jim trvalo se abecedu naučit, a nakonec jaké mají respondenti rady pro začátečníky.

Výsledky šetření jsou zobrazeny pomocí grafů v procentech a v závorkách je uveden přesný počet respondentů, kteří danou odpověď vybrali.

3.2 Vyhodnocení dotazníku

3.2.1 Metody výuky

První otázkou dotazníku byla: Jak jste se naučili hangul? U této otázky mohl každý respondent vybrat více odpovědí.

Graf 1: Zdroje učiva

Z následujícího grafu můžeme zjistit, že nejčastějším zdrojem, ze kterého se respondenti naučili hangul byla videa na internetových platformách s osmnácti hlasy. Druhou nejčastější odpovědí bylo učení se z učebnice s patnácti hlasy a třetí nejčastější odpovědí bylo učení se skrze aplikaci se čtrnácti hlasy. Naopak nejméně častou odpovědí bylo učení se v jazykovém kurzu s pouze dvěma hlasy.

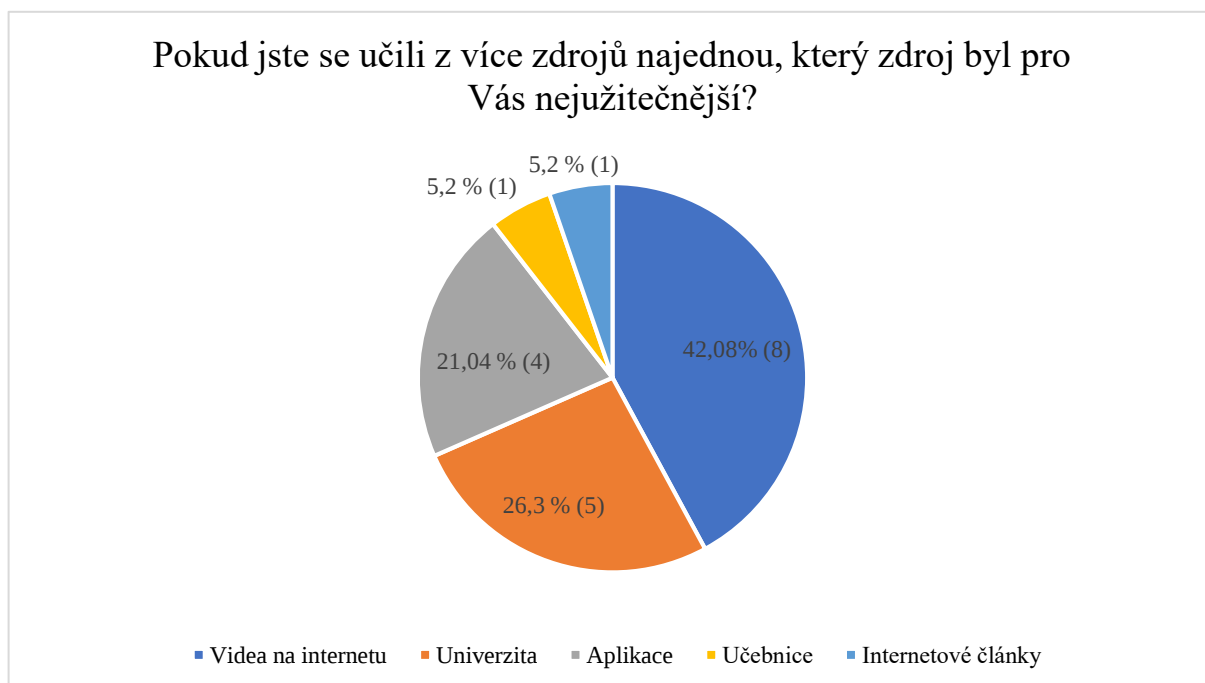
Učení se hangulu díky videím na internetu může přinést spoustu pozitivních, ale také negativních poznatků. Dnes nejpoužívanější a nejpoblábnější stránkou zprostředkující snadný a neplacený přístup k mnoha videím je platforma YouTube. Pokud jsou videa natočena rodilými mluvčími mohou být užitečná k tomu, že se díky nim člověk například dobře naučí výslovnost, nebo způsob jakým se znaky píšou. Ve videích je také jednoduché zakomponovat různé mnemotechnické pomůcky, kterými mohou být například obrázky, říkanky nebo písničky. Video jsou specifická tím, že spojují vizuální a auditivní styl učení. Vizuální způsob učení pomáhá studentům zapamatovat si znaky pomocí toho, co vidí, a auditivní styl jim napomáhá

učit se na základě informací, které slyší.²⁶ Video na internetu k učení vyhledávají v dnešní době především mladší generace, jelikož jsou pro ně více zajímavá a poutavá než jiné metody výuky. Video také zaručuje studentovi časovou flexibilitu, jelikož si video na internetu může pustit kdykoliv během dne, což mu není poskytnuto například při vzdělávání v jazykových kurzech či škole. Video také poskytuje možnost studentovi učit se svým vlastním tempem bez časového tlaku.

Negativními stránkami učení se skrze videa na internetu je například nedostatek zpětné vazby a osobní interakce, nebo omezená angažovanost studenta. Pokud se učí student sám doma skrze videa, přichází tak o možnost interakce a konzultace mezi instruktorem a studentem, ale také například mezi spolužáky nebo kolegy v učebně. To dále způsobuje to, že student může při sledování videí lehce ztratit pozornost a motivaci k učení. Učení se pouze tímto způsobem také může zapříčinit nedostatek praktické zkušenosti jedince.

3.2.2 Užitečnost určitých studijních zdrojů

Na první otázku dotazníku navazovala podotázka, kde respondenti, kteří u první otázky vybrali více možností specifikovali, který zdroj byl pro ně konkrétně nejužitečnější. Na tuto podotázku odpovědělo celkem 19 respondentů.

Graf 2: Volba nejužitečnějšího zdroje učiva

²⁶ MARTINÁKOVÁ, Eva. Klett. Jak si poradit s různými učebními styly (online)

Díky tomuto grafu můžeme vidět, že mezi respondenty, kteří vybírali z více zdrojů nejčastěji vybírali, že pro ně nejužitečnějším zdrojem byla videa na internetu s osmi hlasy. Na druhém místě s pěti hlasy se umístila výuka na univerzitě, na třetím místě jsou aplikace se čtyřmi hlasy a na čtvrtém místě jsou učebnice a internetové články obě s jedním hlasem.

Díky výuce ve třídě mají studenti možnost okamžité zpětné vazby, a to jak od učitele, tak i od ostatních studentů. To znamená, že pokud student udělá chybu ať už při psaní znaků hangulu, jejich výslovnosti nebo například při transkripci je možno jeho chybu ihned opravit a nedojde tak k tomu, že se to student naučí chybně, kdy bude složitější se zpětně chybu přeučit. Výuka ve třídě poskytuje studentům strukturované učební prostředí, které pro některé studenty může být složité vytvořit si u nich doma. Takové prostředí pomáhá studentům zůstat organizovanými a soustředěnými a také vyvíjet dobré studijní návyky. Další výhodou výuky ve třídě oproti například učebnicím je, že se student lépe naučí výslovnost daných znaků díky odbornosti vyučujícího.

Jazykové aplikace, jako jsou například Duolingo nebo Babbel, umožňují svým uživatelům, stejně jako videa na internetu, časovou flexibilitu a možnost učit se svým vlastním tempem. Některé aplikace, jako například již zmiňované Duolingo poskytuje funkci procvičování výslovnosti, a to jak s pomocí zvukových nahrávek a funkce, kdy může i sám uživatel do aplikace mluvit a procvičovat si tak výslovnost on sám. Jazykové aplikace mají i výhodu v tom, že jsou cenově dostupnější než jazykové kurzy, nebo pro mnohé studenty výdaje spojené se studiem na vysoké škole. Některé jazykové aplikace jsou také zcela zdarma. Aplikace jsou velmi interaktivní a často působí na uživatele jako hra, jelikož jsou provedeny zábavnou formou.

Nevýhody studia přes jazykové aplikace jsou stejné jako u internetových videí, kterými jsou konkrétně nedostatek osobní interakce a zpětné vazby. Další nevýhodou také může být absence kulturních prvků při výuce, které jsou často používány při výuce ve třídě nebo jazykových kurzech, kde slouží k udržení pozornosti a snadnějšímu zapamatování látky.

Při zkoumání jednotlivých odpovědí, ve kterých respondenti vybírali ze dvou či více možností, nedošlo k identifikaci žádného vzorce, který by jednoznačně určoval přednostní používání jednoho konkrétního zdroje před ostatními. Výsledky této podotázky tedy nelze interpretovat jako definitivní stanovení nejlepší studijní metody obecně, neboť každý respondent si vybíral mezi různými zdroji a preferencemi, které jsou ovlivněny individuálními potřebami jednotlivých studentů.

3.2.3 Mnemotechnické pomůcky

Třetí otázka dotazníku se týkala využívání mnemotechnických pomůcek. Výrazem mnemotechnické pomůcky rozumíme techniky, které nám slouží ke snazšímu zapamatování informací. Informace se tak díky těmto pomůckám přesouvají z krátkodobé do dlouhodobé paměti.²⁷ Mezi běžně používané mnemotechnické pomůcky patří hudba, rýmování, říkánky, vizualizace a mnoho dalším. Velmi známým konkrétním příkladem mnemotechnické pomůcky je používání kloubů na rukou pro určení délky měsíců. Podle studie z roku 1967 od amerického profesora Geralda R. Millera se až u 77 procent studentů, kteří používali při studiu mnemotechnické pomůcky zlepšily výsledky testů.²⁸

Mnemotechnické pomůcky jsou běžnou součástí učení se nového jazyka. Pro výuku hanuglu je možno použít například píseň *Čaumsong* (자음송) z kanálu 로티프렌즈 - 키즈 엔터테인먼트 na internetové platformě YouTube, která učí korejské souhlásky. Slova této písně jsou následující:

„웃짜 웃짜 웃짜짜 자음
기역 기역 그그그, 가 가 가구 고고 고기
니은 니은 느느느, 나 나 나무 너너 너구리
디글 디글 드드드, 도 도 도토리 두두 두더지
리을 리을 르르르, 라 라 라디오 리리 리코더
미음 미음 므므 마차 모자
비읍 비읍 브브 바나나 버스
시옷 시옷 스스 사자 시소
이응 이응 으으 오이 우유
지읒 지읒 즈즈즈, 자 자 자두 지지 지구
치읓 치읓 츠츠츠, 차 차 차도 치치 치즈
키읔 키읔 크크크, 코 코 코코아 쿠쿠 쿠키
티을 티을 트트트, 타 타 타조 토토 토마토
피읖 피읖 프프프, 포 포 포도 피피 피아노
히읇 히읇 흐흐흐, 하 하 하마 호호 호두
웃짜 웃짜 웃짜짜 자음 끝!“²⁹

²⁷ MasterClass. Mnemonic Devices Explained: 5 Types of Mnemonic Devices. (online)

²⁸ MILLER, Gerald R. An Evaluation of the Effectiveness of Mnemonic Devices as Aids to Study.

²⁹ YouTube. 로티프렌즈 - 키즈 엔터테인먼트. 자음송 | 한글송 | 한글교육 | 한글 배우기 | 교육동요 | 로티프렌즈 인기동요. (online)

[Ůtěča ůtěča ůtěčáčča čaům

Kijōk kijōk kūgūgū, ka ka kagu kogo kogi

Niůn niůn nůnůnů, na na namu nōnō nōguri

Tigŭt tigŭt tŭdŭdŭ, to to totchori tudu tudōdži

Riŭl riŭl rŭlŭlŭ, ra ra radio riri rikchodō

Miŭm miŭm mŭmŭ mačcha modža

Piŭp piŭp pŭbŭ panana pōsŭ

Siōt siōt sŭsŭ sadža siso

Iŭng iŭng ůŭ oi uju

Čiŭt čiŭt čŭdžŭdžŭ, ča ča čadu čidži čigu

Čchiŭt čchiŭt čchučchučchu, čcha čcha čchado čchičchi čchidžŭ

Kchiŭk kchiŭk kchŭkchŭkchŭ, kcho kcho kchokchoa kchukchu kchukchi

Tchiŭt tchiŭt tchŭtchŭtchŭ, tcha tcha tchadžo tchotcho tchomatcho

Pchiŭp pchiŭp pchŭpchŭpchŭ, pcho pcho pchodo pchipchi pchiano

Hiŭt hiŭt hŭhŭhŭ, ha ha hama hoho hodu

Ůtěča ůtěča ůtěčáčča čaům kkŭt!]

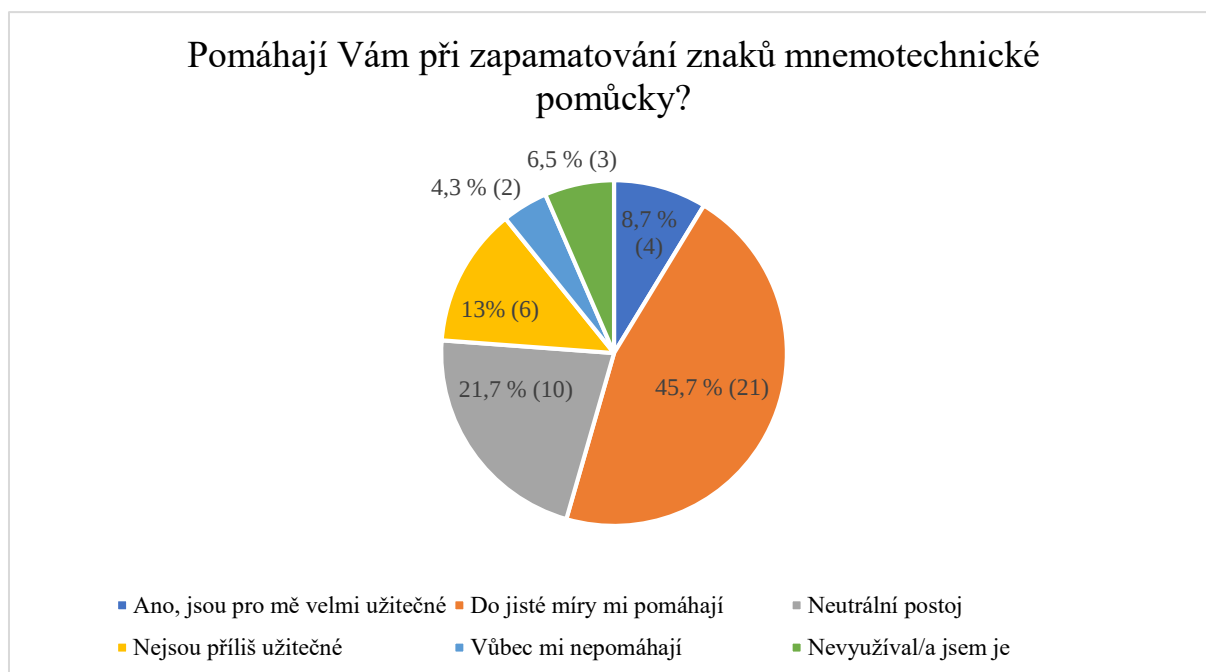
Populární písní, která naopak učí korejské samohlásky je jednoduchá písnička, která je zpívaná do rytmu písně Třpyť se třpyť se hvězdičko. Slova této písně jsou samotné samohlásky v tomto pořadí: 아 야 어 예 오 요 우 유 으 이 tedy A JA Ů JŮ O JO U JU Ů I.

Tyto písně mají jednoduchou melodii i slova, díky čemuž mohou sloužit jako ideální mnemotechnická pomůcka pro naučení hangulu u úplných nováčků a naučení se tak může být rychlejší. Naučné písně mají často výrazný rytmus, který se často opakuje, což může pomoci lepšímu zapamatování si slov písní.

Další populární mnemotechnickou pomůckou je vizualizace neboli používání obrázků. Tato metoda je velice běžně používaná jak v učebnicích, tak na internetu a je možné ji použít i při výuce hangulu. Příklad si můžeme ukázat u písmene ㅎ, které se v korejštině jmenuje *Hiŭt* (히읇). K tomuto písmeno si můžeme vymyslet pomůcku, že vypadá jako hlava člověka, která

má na sobe helmu, a jelikož helma začíná na písmeno *H* tak si můžeme pamatovat, že *ㅎ* se čte právě jako [*H*]. Dalším písmenem s takovou pomůckou může být například písmeno *Siot* (시옷), tedy *ㅅ*, které vypadá jako střecha, tedy slovo začínající na *S* a také se tak v korejštině čte. Dalším písmenem, pro které je možná takováto pomůcka jsou písmena *Niün* (니은) – *ㄴ* jehož tvar může připomínat nos člověka z profilu a proto jejím pomocným slovem je nos a čte se tedy jako [*N*].

Komplikací zde mohou být písmena s dvojí výslovností, ale i přes to je možné si zde tímto způsobem pomoci. Příkladem je písmeno *Piüþ* (비읍) – *ㅂ*, které se vyslovuje buď jako [*P*], nebo jako [*B*] a proto je třeba na to při vymýšlení pomůcek dát pozor. Možnou pomůckou je zde slovní spojení plná baňka, jelikož tvar písmene *Piüþ* může připomínat tvar baňky, která je plná tekutiny. V tomto případě tedy slovo plná naznačuje výslovnost jako [*P*] a slovo baňka naznačuje výslovnost jako [*B*].

Graf 3: Mnemotechnické pomůcky

Na téma mnemotechnických pomůcek byla v dotazníku otázka: Pomáhají Vám při zapamatování znaků mnemotechnické pomůcky? Z grafu číslo 3 můžeme zjistit, že pro 4 respondenty byly mnemotechnické pomůcky velmi užitečné při učení, pro 6 respondentů nebyly příliš užitečné, 2 respondenti odpověděli, že jim nepomáhaly vůbec, 3 respondenti je vůbec nevyužívali, 10 respondentů vyjádřilo neutrální postoj k mnemotechnickým pomůckám a nejčastější odpovědí s 21 hlasy bylo, že jim mnemotechnické pomůcky do jisté míry pomáhaly.

Velkou výhodou mnemotechnických pomůcek je, že si každý může vymyslet své vlastní, které budou fungovat právě pro něho.

3.2.4 Pomocné strategie k zapamatování znaků

Čtvrtou otázkou dotazníku byla: Díky kterým strategiím jste si zapamatovali znaky hangulu? Jednalo se o otázku, ve které mohli respondenti vybírat více možností.

Graf 4: Pomocné strategie k zapamatování znaků

Nejčastěji vybranou strategií bylo písemné procvičování. Písemné procvičování je totiž neodmyslitelnou součástí při učení se hangulu. Korejské znaky mají přesně daný postup toho, v jakém pořadí se mají jednotlivé tahy psát. Pravidla při psaní tahů v korejštině pochází z pravidel psaní čínské kaligrafie s výjimkou psaní písmen s kruhem jako jsou ㅇ a ㅁ , která jsou pro korejštinu specifická.³⁰

Pořadí psaní znaků je užitečné si opakovat právě písemným procvičováním. Tato strategie je obzvlášť užitečná pro ty, kteří preferují vizuální formu učení, jelikož si nejlépe pamatují věci, které vidí před sebou napsané.³¹ Pro začátek učení je nejlepší začít psát ty nejjednodušší znaky a postupně se propracovávat k těm složitějším. Po zvládnutí i těch složitějších znaků je možno přesunout se na zapisování do slabičných bloků a poté i jednodušších slov.

³⁰ TOYRYLA, Laura. Hangul Stroke Order – How to Write Korean Letters. (online)

³¹ MARTINÁKOVÁ, Eva. Klett. Jak si poradit s různými učebními styly (online)

Druhou nejčastější odpovědí bylo pravidelné opakování znaků. Pravidelné opakování je taktéž nedílnou součástí učení se hangulu. Obecně se doporučuje, že opakování by mělo být časově rozložené a úplně první opakování nově naučených znaků by mělo proběhnout již 10 minut po skončení učení, jelikož k zapomínání informací dochází již v prvních desítkách minut od ukončení učení. V ideálním stavu by k dalšímu opakování mělo dojít po 24 hodinách, poté další opakování má přijít po týdnu, další po měsíci a pro dlouhodobé zapamatování i po 6 měsících.³²

Na základě těchto informací lze doporučit na konci výuky znaků zakomponovat krátké opakování nově naučeného učiva, a to jak při výuce ve třídě, učebnicích či samostudiu.

Třetí nejčastější odpovědí je čtení textů. Čtení knih, novin či internetových článků má několik výhod při učení hangulu. Těmito výhodami je seznámení s korejskou abecedou v praktickém využití, poskytuje taktéž kulturní vhled a pokud student již hangul dobře ovládá, může si tak rozšířit svou slovní zásobu a porozumí lépe gramatikám. Tím, že se student díky čtení setká se znaky hangulu v různých kontextech mu také pomůže porozumět skládání písmen do slabik, více si osvojí tvary znaků a jejich výslovnost. Toto vše je potřeba k rozvinutí plynulosti čtení v korejštině.³³

S šesti hlasy je na čtvrtém místě používání vizuálních pomůcek, kterými jsou například vizuální asociace či obrázky, viz kapitola 3.2.3 o mnemotechnických pomůckách.

Při analýze individuálních odpovědí na tuto otázku v dotazníku bylo zjištěno, že nejčastější kombinací pomocných strategií byla kombinace, kdy respondenti využívali zároveň pravidelné opakování znaků, písemné procvičování a čtení textů, kdy tuto možnost výuky využívalo devět respondentů. Druhou nejčastější kombinací strategií bylo spojení pravidelného opakování znaků a písemné procvičování, kterou zvolilo osm respondentů. Třetí nejvyužívanější kombinací bylo spojení písemného procvičování a čtení textů, kterou preferovalo sedm respondentů. Co se týká méně volených kombinací strategií, tak tři respondenti si vybrali možnost kombinace pravidelného procvičování se čtením textů, dva respondenti volili možnost kombinace všech výše zmíněných strategií najednou, jeden respondent dával přednost kombinaci vizuálních pomůcek a čtení textů a kombinaci pravidelného procvičování znaků, vizuálních pomůcek a písemného procvičování taktéž zvolil jeden respondent.

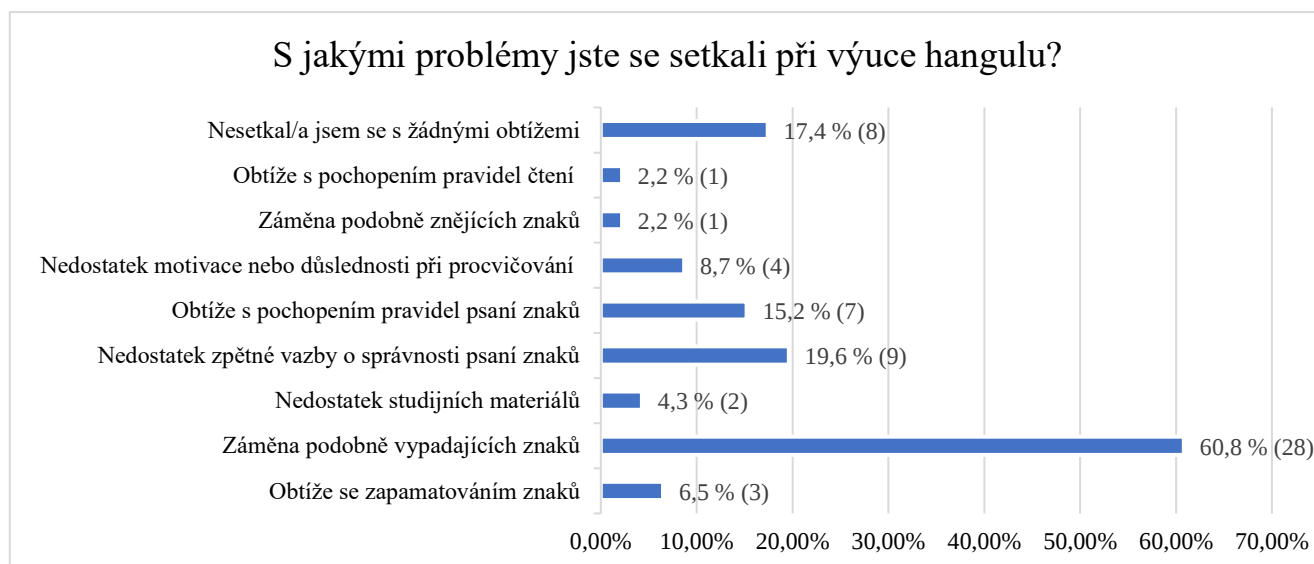
³² POSOLDA, Václav. Paměť a učení. Jak nezapomínat a pamatovat si vše napořád (online)

³³ MCGEE, Callum. Medium. The Benefits of Reading in a Foreign Language (online)

Pokud si respondenti vybrali pouze jednu pomocnou strategii ke svému učení, tak nejvyužívanější samostatnou strategií bylo pravidelné procvičování znaků se sedmi hlasy. Druhou nejvolenější samostatnou strategií bylo písemné procvičování s pěti hlasy. Dva respondenti využívali pouze vizuální pomůcky a jeden respondent pouze čtení textů.

3.2.5 Problémy při výuce hangulu

Při výuce hangulu je také důležité zavčas identifikovat nedostatky a obtíže, se kterými se studenti mohou potkávat a co nejrychleji a nejefektivněji je eliminovat. Proto pátou otázkou dotazníku byla: S jakými problémy jste se setkali při výuce hangulu? V této otázce mohli opět respondenti vybírat více možností najednou.

Graf 5: Problémy při výuce

Nejčastějším problémem, se kterým se respondenti setkávali byla záměna podobně vypadajících znaků, se kterým se setkávalo dvacet osm z nich. Jeden respondent uvedl konkrétně, že měl problém s rozeznáváním ㅏ [WÁ], ㅑ [WE], ㅓ [ŮI], ㅗ [WŮ] a ㅜ [WA]. Další respondent uvedl, že měl potíže při rozeznávání podobně znějících znaků. Mezi takovéto znaky se dá zařadit ㅛ [Ů] a ㅜ [O], nebo ㅑ [E] a ㅓ [Á].

Na základě zjištěných dat z předešlých otázek dotazníku bych pro lepší rozpoznávání podobně vypadajících znaků doporučila časté písemné opakování daných znaků a obzvláště bych kladla důraz na pořadí a směr tahů, což pomůže osvojit si celkový tvar daných znaků a rozpoznat tak rozdíly mezi nimi. Pokud by tato technika nefungovala navrhovala bych vyzkoušení mnemotechnických pomůcek, jako například přiřazení obrázků k jednotlivým znakům, kterých tvary připomínají dané znaky. Pokud by studentovi nepomohla ani jedna

z těchto strategií zavedla bych učení se znaků v kontextu celých slov. Učení se znaků v celých slovech poskytne možnost přiřadit si k danému znaku konkrétní slovo, díky kterému si jej student poté bude moci jednodušeji zapamatovat. Mimo jiné to také podporuje rozšíření slovní zásoby a rozvíjí schopnost čtení v korejštině.

U podobně znějících znaků bych doporučila se zaměřit na zakomponování dvou či více podobně znějících znaků v celých slovech, jelikož mnohdy může být velice složité poznat rozdílnou výslovnost pouze při vyslovování samostatných znaků. Například pokud má student problém s rozeznáváním výslovnosti znaků $\neg$ [K/G], intenzivního $\neg$ [KK] a aspirovaného $\neg$ [KCH], může být pro něho přínosné najít si slova, ve kterých se znaky objevují a opakovat si tato slova nahlas, čímž bude rozdíl ve výslovnosti lépe rozpoznatelný. Problémy s výslovností mohou obzvláště nastat, pokud student využívá učebnice, jako svůj jediný zdroj při učení, jelikož ne všechny učebnice poskytují také zvukové nahrávky. Velmi důležitým prvkem při učení se výslovnosti je poslech rodilých mluvčích a snažit se napodobovat jejich výslovnost. Při pravidelném poslouchání takovýchto nahrávek a jejich následném opakování bude jednodušší pochopit a zvládnout intonaci, délku slabik i případné přízvuky. Student si taktéž může nahrávat svůj hlas a zpětně porovnávat svou výslovnost s výslovností rodilých mluvčích. Mým posledním doporučením pro lepší pochopení správné výslovnosti je používat zrcadlo, ve kterém může student pozorovat pohyby svých úst při vyslovování znaků, díky čemuž si lépe osvojí správný tvar jeho úst a jazyka potřebné pro správnou výslovnost daných znaků.

Druhým nejčastějším problémem, se kterým se potýkalo devět respondentů, byl nedostatek zpětné vazby o správnosti psaní znaků. Toto je opět problém, který se může objevovat především u studentů, kteří využívají pouze učebnice ke studiu. Učebnice totiž mohou poskytnout kompletní návod k tomu, jak správně znaky psát, avšak již svým čtenářům neposkytnou možnost zpětné vazby. Tu naopak student může získat při studiu s lektorem, který poskytne studentovi konkrétní rady a opraví jeho případné chyby. Pokud avšak student nemá možnost účastnit se prezenční výuky, je možné se prostřednictvím internetu spojit s rodilými mluvčími i ostatními studenty korejštiny na internetových fórech, skupinách na sociálních sítích, nebo aplikacích jako například HelloTalk.

Třetím nejčastějším problémem pro sedm respondentů byly obtíže s pochopením pravidel psaní znaků. Ke správnému psaní znaků je potřeba seznámit se nejprve se základními principy, kterými jsou, že se znaky píšou vždy zleva doprava a zapisují se vodorovně, skládání do slabičných bloků, viz kapitola 1.5 Skládání do slabik, to že se všechny znaky píšou vždy stejně

velké, nebo to, že každý znak představuje určitý zvuk. Po seznámení se s těmito pravidly a jejich zavedením do praxe by mělo dojít k eliminaci těchto problémů.

Dalšími problémy byly nedostatek motivace nebo důslednosti při procvičování, obtíže se zapamatováním znaků, nedostatek studijních materiálů a obtíže s pochopením pravidel čtení. Osm respondentů uvedlo, že se s žádnými problémy při výuce hangulu nesetkávali.

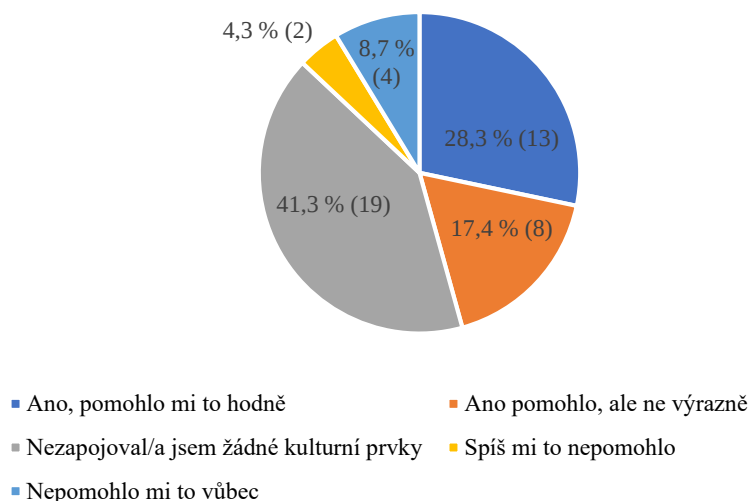
Při porovnávání individuálních odpovědí respondentů se neobjevoval žádný vzor, kdy by jednotlivé problémy byly přímo navázané na ostatní. Avšak z dvaceti sedmi respondentů, kteří se potýkali pouze s jedním problémem, jich devatenáct z nich označilo záměnu podobně vypadajících znaků jako jejich jedinou komplikaci při učení se znaků. Další čtyři zvolili obtíže s pochopením pravidel psaní znaků a tři vybrali nedostatek zpětné vazby o správnosti psaní znaků za jejich jediné potíže.

3.2.6 Zapojení kulturních prvků

Korejská kultura nabízí mnoho prvků, které mohou být hned z několika důvodů přínosné při výuce hangulu. Prvním takovým důvodem může být zvýšení motivace studentů. Především otázka dotazníku zjistila, že někteří studenti mají problém právě s motivací či důsledností při studiu. Pokud se studenti ponoří do korejské kultury a seznámí se s kulturními prvky, které nabízí, může to v nich posílit vytrvalost a zájem o učení a také to studium udělá zajímavější a zábavnější. Mimo jiné to také studentům může pomoci s porozuměním učiva a jeho lepším zapamatováním, jelikož mohou sloužit i jako mnemotechnické pomůcky.

Proto byla další otázka dotazníku zaměřena na zjištění, zda respondenti zapojovali kulturní prvky, jako například sledování korejských filmů či seriálů, čtení korejských knih nebo novinových článků, nebo poslouchání korejských písní a podcastů přitom, co se učili hangul.

Pomohlo Vám při učení se hangulu zapojení různých kulturních prvků?

Graf 6: Zapojení kulturních prvků

Nejčastější odpovědí ohledně zapojování kulturních prvků při výuce, kterou vybralo devatenáct respondentů byla, že žádné kulturní prvky nezapojovali. Druhou nejčastější odpovědí se třinácti hlasy byla, že jim kulturní prvky velice pomohly. Osmi respondentům pomohly, avšak ne nijak výrazně, čtyřem respondentům spíše nepomohly a dva uvedli, že jim nepomohly vůbec.

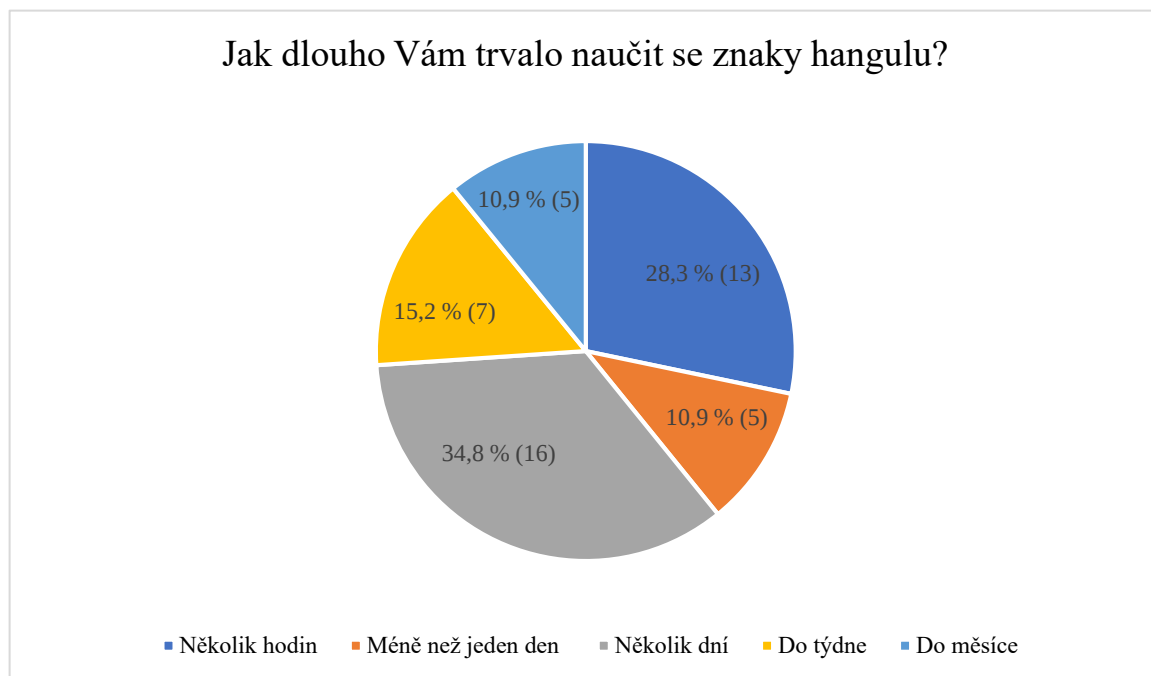
Kulturní prvky jako čtení knih, novin či jiných textů může pomoci především studentům, kteří preferují vizuální styl učení. Naopak poslouchání písniček v korejštině může pomoci spíše studentům, kteří upřednostňují auditivní styl. Sledování filmů a seriálů spojuje obě tyto metody, jelikož si diváci mohou procvičovat znalost hangulu tím, že si budou k filmu pouštět a číst titulky v korejštině, ale také u toho mohou poslouchat správnou výslovnost od rodilých mluvčích.

Zapojení kulturních prvků lze provádět jak při prezenční výuce, tak i při samostatném studiu.

3.2.7 Délka studia hangulu

Hangul je považován za jednu z nejjednodušších abeced na naučení, díky jednoduchosti a logičnosti tvaru znaků. Avšak potřebná doba k naučení hangulu se u každého studenta liší na základě jeho osobních schopností, potřeb a intenzitě studia.

V samotném traktátu *Hunmindžongŭm* (훈민정음), tedy konkrétněji v jeho spisu *Vysvětlení a principy* (해례본) z roku 1446, je uveden volným překladem citát: „Moudrý muž se s nimi (znaky) seznámí do konce rána, hloupý se je naučí za deset dní.“

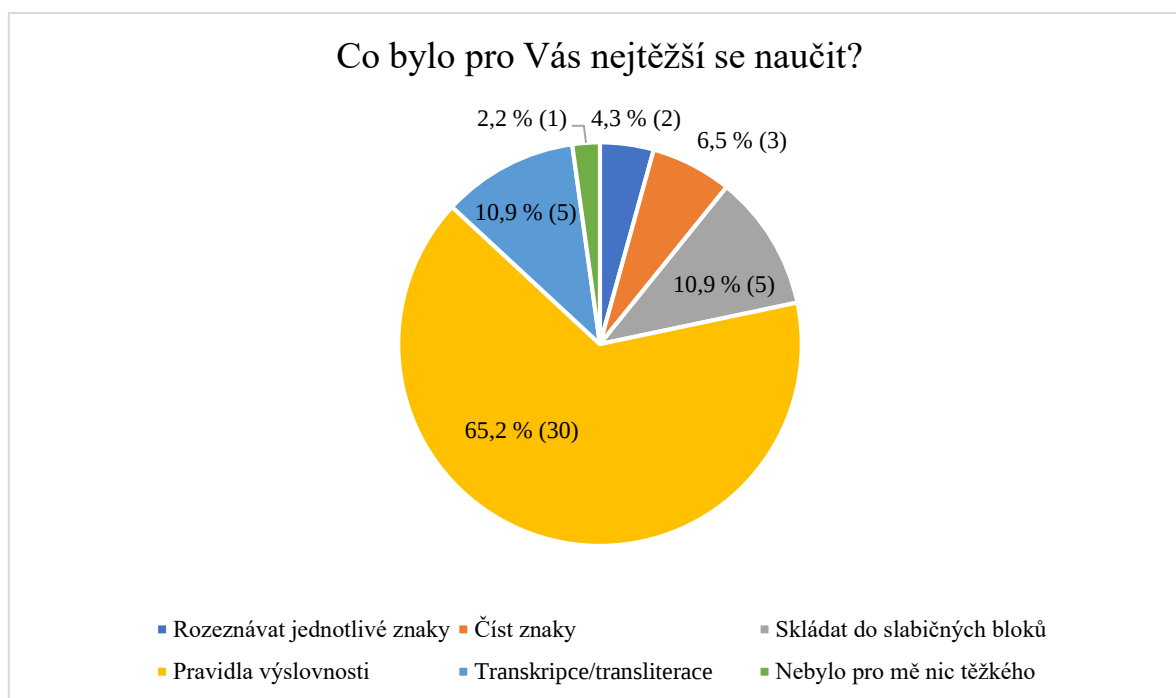

Graf 7: Délka studia

Sedmou otázkou dotazníku tedy byla: Jak dlouho Vám trvalo naučit se znaky hangulu? Nejčastější odpovědí, kterou vybralo šestnáct respondentů je, že jim studium hangulu trvalo několik dní. Se třinácti respondenty je druhou nejčastější odpovědí několik hodin, třetí nejvybranější možností je odpověď do jednoho týdne a následují odpovědi méně než jeden den a do měsíce, obě s pěti respondenty.

3.2.8 Nejtěžší prvek na naučení

I když je hangulu považován za jednu z nejjednodušších abeced na naučení, i tak se zde nachází prvky, které mohou být pro některé studenty složité se naučit. Z toho důvodu se osmá otázka dotazníku zaměřila právě na toto téma a konkrétně otázka zněla: Co bylo pro Vás nejtěžší se naučit?

Graf 8: Nejtěžší prvky na naučení

Z grafu lze vyčíst, že prvkem, kterým studentům dělal nejčastěji potíže při učení byla pravidla výslovnosti, jako jsou asimilace, palatalizace, intenzifikace či aspirace. Konkrétně se tyto potíže týkaly třiceti respondentů. Důvodem, proč se studenti potýkají s tímto problémem, může být například nedostatek takovýchto jevů v jejich rodných jazycích. Z toho důvodu může být složité pro studenty právě těmto pravidlům porozumět, jelikož neexistují ekvivalenty, které by jim byli známy z jejich rodných jazyků a mohou jim tak připadat kvůli tomu nepřírodní. Dalším důvodem může být také nedostatečné vysvětlení a následné procvičování na toto téma ve studijních materiálech. Ideálními zdroji pro učení se pravidel výslovnosti jsou například videa na internetu, jako jsou nahrávky od rodilých mluvčích či také sledování korejských filmů a seriálů. U těch je, avšak potřeba věnovat pozornost faktu, zda herci nepoužívají dialekty, jelikož se výslovnost tehdy může lišit. Pokud student používá ke studiu pouze učebnici, mohou mu tato pravidla dělat větší potíže, jelikož si neposlechne skutečnou výslovnost.

Stejně jako u ostatních aspektů učení se jazyka je i zde nezbytné dostatečně procvičovat, a čím více si bude student opakovat a procvičovat pravidla výslovnosti, tím lépe jim porozumí.

Dále lze z grafu zjistit, že dalšími dvěma nejtěžšími prvky při učení se hangulu byly transkripce a skládání do slabičných bloků, kdy oba tyto prvky označilo pět respondentů právě za ty nejtěžší.

Co se týká skládání do slabičných bloků, tak je nejdříve nutné seznámit se všemi devíti možnými podobami bloků, viz obrázek 1 na straně 14. Poté, co se student patřičně seznámí se všemi podobami bloků, bude pro něj snazší se následně naučit, jak je správně skládat a zapisovat. Taktéž je potřeba se seznámit s pravidly, která se týkají skládání těchto bloků. Důvodem, proč toto skládání do bloků může dělat studentům potíže je stejný jako u pravidel výslovnosti, a to tedy takový, že takovéto skládání do bloků, které je typické pro korejštinu, se neobjevuje v rodných jazycích studentů. Matoucí taktéž může být, že se některá slova píšou jinak, než se čtou, kvůli pravidlům výslovnosti.

U transkripce je nejdříve potřeba určit si systém, který budeme používat. Pro češtinu jsou nejpoužívanější česká vědecká transkripce a česká transliterace. Dalšími populárními systémy jsou McCune & Reischauer, transliterace Yaleské univerzity, Cholodovič ruská vědecká transkripce či revidovaná romanizace korejštiny, která se používá v Korejské republice. Poté, co si student vybere systém, který bude používat, je potřeba řídit se jasně danými pravidly, která daný systém stanovuje. Pro příklad v české vědecké transkripci je třeba dbát na správné zaznamenávání znělosti a neznělosti či zaznamenávání asimilace a aspirace. Problémem zde může být nedostatek studijních materiálů, které v sobě zahrnují výuku transkripce a transliterace. Na závěr je opět klíčové často a kvalitně procvičovat, aby se student naučil správně transkribovat či transliterovat.

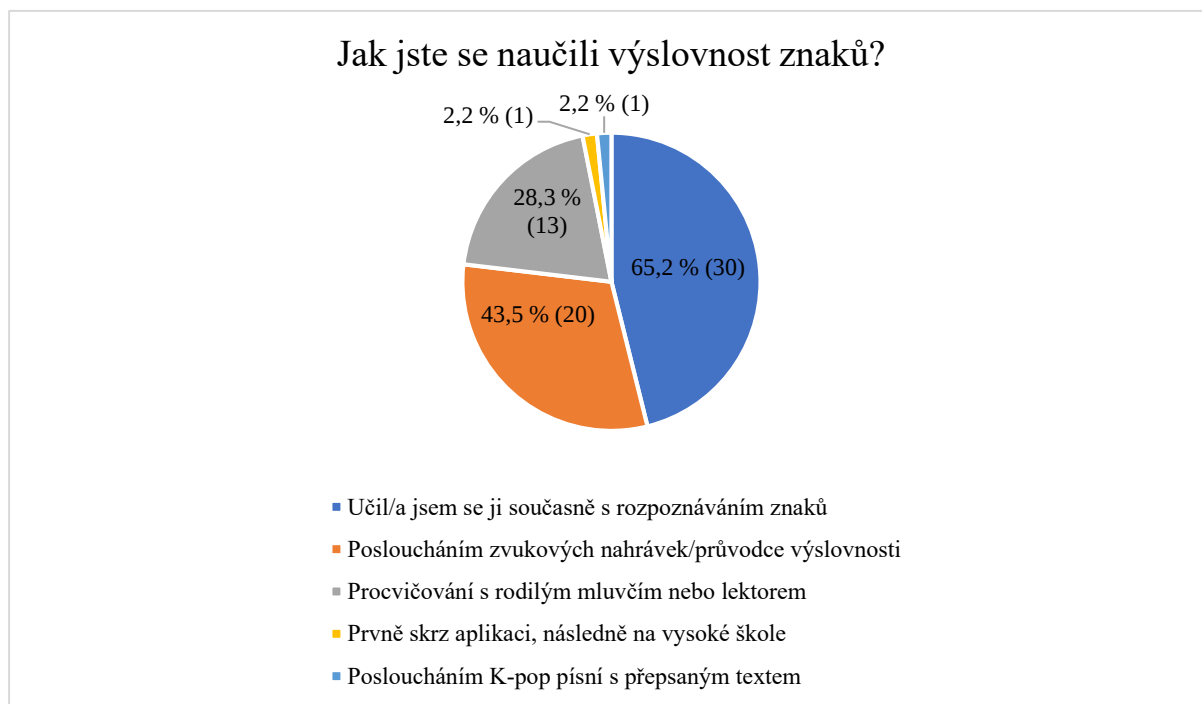
Čtvrtým nejsložitějším prvkem bylo pro tři respondenty číst znaky. Pokud se studenti potýkají s problémy při čtení znaků hangulu, je potřeba se nejdříve zaměřit na ty nejjednodušší znaky, kterými jsou jednoduché samohlásky a až poté, co student dobře ovládá tyto jednodušší znaky, se může posunout na například dvojhlásky či jiné znaky, které on sám považuje za ty složitější.

Posledním zmíněným problémem při učení se hangulu je rozeznávání jednotlivých znaků, který vybrali dva respondenti. Pokud se problémy týkají rozpoznávání znaků na základě jejich výslovnosti, je potřeba se co nejvíce zaměřit na poslech zvukových nahrávek od rodilých mluvčích, kteří jasně vysvětlují jednotlivé rozdíly. U problému týkajícího se rozeznávání znaků na základě jejich podobného vzhledu je opět užitečné se zaměřit nejdříve na ty jednodušší znaky, nebo se seznámit s historickým kontextem vzniku znaků a co jejich tvary znamenají.

Poslední zmíněnou odpovědí byla, že jeden respondent nezažíval žádné potíže při učení se hangulu.

3.2.9 Způsob učení výslovnosti znaků

Devátou otázkou dotazníku byla: Jak jste se naučili výslovnost znaků? Při odpovídání na tuto otázku mohli respondenti vybrat více možností najednou. Z celkových čtyřiceti šesti respondentů vybralo více možností najednou šestnáct z nich.

Graf 9: Způsob učení se výslovnosti znaků

Z grafu lze zjistit, že nejvyužívanější metodou pro naučení se výslovnosti znaků hangulu, bylo učení se výslovnosti společně při tom, co se studenti učili znaky rozpoznávat, kterou využívalo třicet respondentů. Sloučení těchto dvou prvků může studentům pomoci zefektivnit jejich učení, jelikož si takto spojí grafickou podobu znaku s danou výslovností a také díky tomu lépe porozumí korejskému jazyku jako celku.

Druhou nejvyužívanější metodou bylo poslouchání zvukových nahrávek nebo průvodců výslovnosti. Studenti si mohou vybrat hned z několika zdrojů, kde si mohou takovéto nahrávky pustit, například si je mohou pustit na různých internetových zdrojích, nebo využít zvukové nahrávky, které poskytují některé učebnice. Mezi studenty je tato metoda populární právě díky její dobré dostupnosti. Skrze zvukové nahrávky si může student naposlouchat korektní výslovnost všech znaků, avšak chybí mu zpětná vazba přitom, co se on sám snaží výslovnost replikovat.

Oproti tomu metoda, která poskytuje možnost zpětné vazby je procvičování s rodilým mluvčím či lektorem, kterou zvolilo třináct respondentů a byla tak třetí nejvyužívanější metodou pro naučení se výslovnosti znaků.

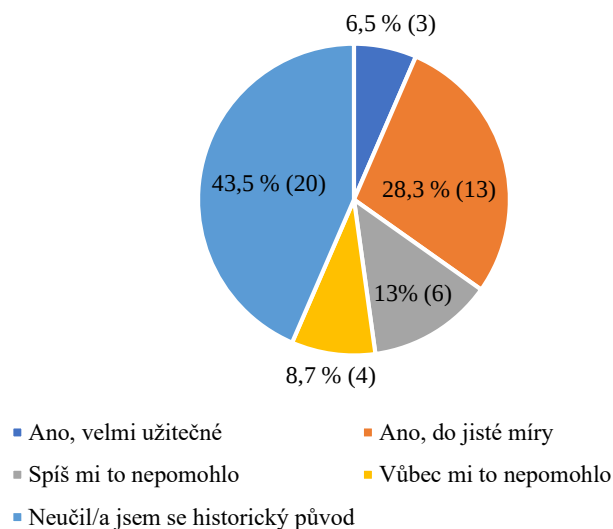
Na čtvrtém místě se umístily metody dvě, a to metoda učení se přes mobilní aplikaci spojená s výukou na vysoké škole a metoda poslouchání K-pop písni společně se čtením přepsaného textu písně. Obě tyto metody si vybral vždy jeden respondent.

Při bližším zkoumání jednotlivých odpovědí bylo zjištěno, že pokud respondenti používali více metod najednou, tak nejčastější kombinací bylo učení se výslovnosti současně s rozpoznáváním znaků a poslouchání zvukových nahrávek nebo průvodců výslovnosti, kdy tuto kombinaci využívalo šest z nich. Druhou nejvyužívanější kombinací dvou metod bylo procvičování s rodilým mluvčím nebo lektorem se současným učením se výslovnosti s rozpoznáváním znaků, kterou používali čtyři respondenti. Dále kombinaci tří nejvyužívanějších metod používali tři respondenti, kombinaci procvičování s rodilým mluvčím či lektorem a poslouchání zvukových nahrávek či průvodců výslovnosti využívali dva respondenti a jeden respondent spojil při výuce učení se přes mobilní aplikaci s výukou na vysoké škole a poslouchání zvukových nahrávek nebo průvodců výslovnosti.

3.2.10 Zapojení historického původu znaků do výuky

Předposlední otázka dotazníku byla zaměřena na zjištění, zda respondenti při svém studiu hangulu využívali k efektivnějšímu průběhu jejich studia historický původ znaků. Znalost historického kontextu znaků může sloužit jako mnemotechnická pomůcka, jelikož to může pomoci studentům si lépe zapamatovat jejich tvary a výslovnosti a rozlišovat je od sebe. Seznámení se s historickým kontextem písma také může podnítit větší zájem o korejskou kulturu, což dále může vést ke zvýšení motivace studentů k učení nejen korejského písma, ale také gramatik a více z korejské historie.

Při učení se hangulu, bylo pro Vás užitečné seznámit se s historickým původem znaků?

Graf 10: Zapojení historického původu znaků do výuky

Z grafu můžeme zjistit, že nejčastější odpovědí byla, že se studenti historický původ znaků vůbec neučili. Třináct respondentů odpovědělo, že jim seznámení se s historickým původem znaků do jisté míry pomohlo při učení, šest uvedlo, že jim spíše nepomohlo, čtyři uvedli, že jim to nepomohlo vůbec a tři, že to pro ně byla velmi užitečná součást jejich studia.

Na základě toho, že lze používání historického původu znaků hangulu považovat za mnemotechnickou pomůcku, bylo provedeno porovnávání individuálních odpovědí na tuto otázku a otázku číslo tři: Pomáhají Vám při zapamatování znaků mnemotechnické pomůcky. Na základě tohoto porovnání byly zjištěny následující informace: dva respondenti uvedli, že pro ně byly mnemotechnické pomůcky velmi užitečné a historický původ znaků pro ně byl do jisté míry užitečný. Další dva respondenti se shodli, že mnemotechnické pomůcky jim do jisté míry pomáhaly a seznámení se s historickým původem znaků pro ně bylo velmi užitečné a šest respondentů se shodlo na tom, že pro ně byly mnemotechnické pomůcky i seznámení se s historickým původem znaků do jisté míry užitečné. Dále se zde nacházela skupina devíti respondentů, kteří uvedli, že mnemotechnické pomůcky pro ně byly do jisté míry užitečné, avšak historický původ znaků se vůbec neučili. Poté se zde již nacházely menší skupiny, jako například skupina dvou respondentů, kteří uvedli, že pro ně mnemotechnické pomůcky byly velmi užitečné, ale zapojení historického původu znaků do výuky jim spíše nepomohlo. Další dvoučlennou skupinou byla taková, kde jim mnemotechnické pomůcky byly do jisté míry užitečné, ale historický původ jim spíše nepomohl a poslední dvoučlennou skupinou byla

taková, která uvedla, že mnemotechnické pomůcky jim do jisté míry pomáhaly, ale historický původ znaků jim nepomohl při učení vůbec. Ze zbylých dat nebylo nic dalšího vyhodnoceno.

To tedy znamená, že celkem deset respondentů uvedlo, že pro ně bylo přínosné zapojit do výuky hangulu jeho historický původ a společně s tím, že považují mnemotechnické pomůcky za obecně přínosné. Devět respondentů uvedlo, že pro ně mnemotechnické pomůcky byly přínosné, ale historický původ znaků byl pro ně mnemotechnickou pomůckou, kterou využívali. Někteří studenti totiž nemusí vnímat význam učení se historického původu jako prospěšné pro naučení se hangulu, jelikož mnoho učebnic studenty vůbec neseznamuje s historickou stránkou písma. Pro některé studenty se také může zdát tato znalost až zbytečná, jelikož se chtějí zaměřit spíše na praktické znalosti korejštiny. Poslední větší skupina se skládala ze šesti respondentů, kteří sice historický původ znaků zapojili do své výuky jakožto mnemotechnickou pomůcku, ale nijak jim tato pomůcka nepomohla.

3.2.11 Doporučení od respondentů

Na konci dotazníku měli respondenti možnost v poslední otázce uvést jejich doporučení pro studenty, kteří se chtějí naučit hangul. Nejopakovanějším doporučením bylo časté opakování, které doporučilo 11 respondentů. Na druhém místě vždy se třemi hlasy se umístila tři doporučení. Tato doporučení byla: často znaky psát ručně, často číst a pouštět si vzdělávací videa na internetu ohledně hangulu. Na místě třetím se opět umístila doporučení tři, tentokrát se třemi hlasy a jednalo se o učení se s lektorem a nikoliv sám, poté učit se podle rodilých mluvčích a také být vytrvalí a trpěliví při studiu. Dále se zde objevila se dvěma hlasy další tři doporučení, která byla zapojovat co nejvíce zdrojů studijních materiálů, seznámit se s historickým původem písma a učit se výslovnost znaků již v době, kdy se je student učí rozpoznávat, a nikoliv až poté, co bude znát vzhled znaků. Poté se již objevovala doporučení, která vždy uvedl pouze jeden respondent. Těmito doporučeními byla naučit se správné pořadí tahů znaků, uvědomit si podobnosti mezi polohy mluvidel a tím, jak některé znaky vypadají, použít mobilní aplikaci Duolingo, netranskribovat hangul do latinky, seznámit se s korejskou kulturou více do hloubky, poslouchat korejské písně s textem, začít se učit pomalu a nestresovat se z chyb, soustředit se na výslovnost, učit se ve svém rodném jazyce a na konec přepisovat jména korejských známých osobností.

Závěr

Korejská abeceda hangul je mnoha lidmi považována za jednu z nejjednodušších abeced na naučení, avšak i tak se může pro určité studenty jevit na první pohled jako velmi složitá a mohou se setkávat s mnoha problémy. Proto bylo cílem této bakalářské práce zjistit od současných i bývalých studentů koreanistiky Univerzity Palackého v Olomouci jak a z jakých zdrojů se hangul naučili, zda se učili pouze z jednoho zdroje či z více a pokud z více, tak který z nich byl pro ně nejužitečnější. Dále také bylo cílem zjistit, zda studenti využívali ke studiu mnemotechnické pomůcky a zda jim pomáhaly, díky kterým strategiím si zapamatovali znaky hangulu, zda se setkávali s potížemi, popřípadě jaké konkrétní tyto potíže byly. Poté pokud jim při učení se hangulu pomohlo zapojení kulturních prvků, jako například sledování korejských filmů a seriálů, čtení knih a článků nebo poslouchání podcastů, jak dlouho jim trvalo se znaky naučit, co pro ně bylo nejtěžší se naučit, jak se naučili výslovnost znaků a jestli pro ně bylo užitečné seznámit se s historickým původem znaků.

Z výsledků bylo tedy zjištěno, že nejpopulárnějším zdrojem pro učení se hangulu byla pro dotázané videa na internetu. Z celkových čtyřiceti šesti dotázaných, devatenáct z nich využívalo více než jednu metodu, a i mezi nimi byla vyhodnocena nejvyužívanější metodou videa na internetu. Dále bylo zjištěno, že pro většinu respondentů byly při učení přínosné mnemotechnické pomůcky a nejefektivnější strategií pro zapamatování si znaků bylo určeno písemné procvičování. Zdaleka nejčastějším problémem, se kterým se respondenti potýkali bylo to, že často zaměňovali mezi sebou podobně vypadající znaky. Co se týče zapojení kulturních prvků do výuky, tak pokud respondenti tuto metodu používali při svých studiích, tak jim z většiny pomohla, avšak se zde nacházela i velká skupina těch, kteří vůbec kulturní prvky do výuky nezapojovali. Délka trvání studia je velmi individuální a záleží hned na několika faktorech jako jsou například zdroje, které daný student používá, jeho studijní predispozice, ale také může záležet na prostředí, ve kterém se student během studia nachází. Přesto byla nejčastější dobou studia u respondentů doba několika dní. Za nejtěžší část studia hangulu označila většina respondentů pravidla výslovnosti, nejvyužívanější metodou pro naučení se výslovnosti znaků bylo současné učení se ji společně s rozpoznáváním znaků, a nakonec bylo zjištěno, že pro většinu respondentů, kteří zapojovali historický původ znaků do jejich studia hangulu byl tento krok přínosný, i když opět se zde nacházela početná skupina takových, kteří se historický původ neučili.

Obecně bych tedy na základě zjištěných dat osobně doporučila budoucím studentům, kteří se chtějí naučit hangul, aby se studiem začali pomalu a systematicky. Mým prvním krokem

by bylo seznámení se s historií písma, které jim poskytne vhled nejen do celkové kultury Koreje, ale také jim poskytne základ a pochopení pro to, z jakého důvodu hangul vznikl a jaké jsou jeho základní rysy, jako například jaké tvary reprezentují určité grafémy. Dalším krokem by bylo seznámit se s jednoduchými samohláskami, které budou následovat samohlásky složené. Poté by přišly na řadu jednoduché souhlásky, po kterých přijdou souhlásky aspirované, a nakonec souhlásky intenzivní. Zároveň při učení se rozeznávání znaků je přínosné učit se i jejich správnou výslovnost. Poté, co by student dobře uměl všechny znaky, tak bych doporučila přesunout se na naučení a procvičování slabičných bloků. Po těchto krocích je velmi důležité časté opakování všech doposud naučených částí. Je tedy potřeba procvičovat rozeznávání znaků, jejich psaní i čtení. Nakonec tedy zbývá naučení se pravidel výslovnosti. Velmi důležité je také zmínit, že by student měl zůstat po dobu celého studia motivován, aby dosáhl maximálních výsledků a studium mu zároveň přinášelo radost a uspokojení.

Resumé

The aim of this bachelor thesis is to find out, by means of a questionnaire survey, what methods students of Korean studies at Palacký University in Olomouc used while studying Hangul, then whether they used mnemonic aids and whether they found them useful, whether they encountered any complications and if they incorporated cultural elements in their studies. The first part focused on introducing Hangul, its origins, the shapes of the characters, Hangul Day, Korean syllable blocks and the transcription and transliteration of Korean. The second part is about the rules of pronunciation and about the process of adding the letter ㅏ into Korean words. The third part provides and analyses the results from the questionnaire. It also consists of explanations about each accruing phenomena. At the end of the thesis is a suggestion for future students who want to study Hangul based on the collected data.

Key words: Hangul, pronunciation rules, teaching, learning, characters, mnemonic aids, memorization, cultural elements

Bibliografie

Literatura

PUCEK, Vladimír. Gramatika korejského jazyka. Třetí nezměněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4958-0.

LEE, Ki-Moon a RAMSEY, S. Robert. A History of the Korean Language. Spojené státy americké: Cambridge University Press 2011. ISBN 978-0-521-66189-8.

FERKLOVÁ, Blanka; HORÁKOVÁ, Štěpánka a JUNG, Younwoo. Korejšťina. Česká republika, Voznice: LEDA, 2021. ISBN 978-80-7335-715-3.

LEE, Iksop a RAMSEY, Robert. The Korean Language. Spojené státy americké: State University of New York Press, Albany, 2000. ISBN 0-7914-4831-2.

CHOO, Miho a O'GRADY, William. The Sounds of Korean a Pronunciation Guide. 2. vydání. Spojené státy americké: University of Hawai'i Press, 2003. ISBN 0-8248-2601-9.

MILLER, Gerald R. An Evaluation of the Effectiveness of Mnemonic Devices as Aids to Study. Spojené státy americké: University of Texas, El Paso, 1967. Cooperative Research Project No. 5-8438.

Internetové zdroje

KANG, Minzi. Design Lessons from the Korean Alphabet. Online. Medium. 2018. Dostupné z: <https://medium.com/@minzikang/design-lessons-from-the-korean-alphabet-383191ee7d4d>. [cit. 2024-04-04].

강, 경주. 북한 '조선글날'부터 훈민정음 상주본까지 ... 당신이 알아야 할 572 돌 한글날. Online. 한국경제. 2018, 9. 10. 2018. Dostupné z: <https://www.hankyung.com/life/article/201810084268H>. [cit. 2024-03-19].

NAVER 지식백과. 한글날. Online. Dostupné z: <https://terms.naver.com/entry.naver?docId=1023264&cid=50221&categoryId=50232>. [cit. 2023-10-17].

KRČMOVÁ, Marie. Transkripce. Online. CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny. 2017. Dostupné z: [https://www.czechency.org/slovník/TRANSKRIPCE#:~:text=TRANSKRIPCE%20\(p%C5%99epis\)&text=1.,%C5%BEe%20v%C3%BDchodiskem%20je%20zvukov%C3%A1%20rovina..](https://www.czechency.org/slovník/TRANSKRIPCE#:~:text=TRANSKRIPCE%20(p%C5%99epis)&text=1.,%C5%BEe%20v%C3%BDchodiskem%20je%20zvukov%C3%A1%20rovina..) [cit. 2024-03-18].

KRČMOVÁ, Marie. Online. Informační systém Masarykovy univerzity. 2007. Dostupné z: <https://is.muni.cz/elportal/estud/ff/js07/fonetika/materialy/ch02s04.html>. [cit. 2024-03-18].

BARTŮŠEK, Josef a VÁHALA, František. Jak v češtině zacházet se jmény z východoasijských jazyků. Online. Naše řeč. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4697>. [cit. 2024-03-27].

KOREA.CZ. Korejšтина a korejská abeceda. Online. Dostupné z: <http://www.korea.cz/korejstina.php>. [cit. 2024-03-19].

MARTINÁKOVÁ, Eva. Jak si poradit s různými učebními styly. Online. Klett. 2023. Dostupné z: <https://www.klett.cz/jak-si-poradit-s-ruzny-mi-ucebnimi-styly-psychologie-motivace-blog-164.html#:~:text=Vizu%C3%A1ln%C3%AD%3A%20%C5%BD%C3%A1ci%20preferuj%C3%AD%20u%C4%8Den%C3%AD%20prost%C5%99ednictv%C3%ADm,prost%C5%99ednictv%C3%ADm%20poslechu%20a%20mluven%C3%A9ho%20slova..> [cit. 2024-04-04].

MASTERCLASS. Mnemonic Devices Explained: 5 Types of Mnemonic Devices. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.masterclass.com/articles/mnemonic-devices-explained>. [cit. 2024-04-06].

자음송 | 한글송 | 한글교육 | 한글 배우기 | 교육동요 | 로티프렌즈 인기동요
[@로티프렌즈 - 키즈 엔터테인먼트]. Online. 2023. Dostupné z: YouTube,
https://www.youtube.com/watch?v=F0GTE-bxNiM&ab_channel=%EB%A1%9C%ED%8B%B0%ED%94%84%EB%A0%8C%EC%A6%88-%ED%82%A4%EC%A6%88%EC%97%94%ED%84%B0%ED%85%8C%EC%9D%B8%EB%A8%BC%ED%8A%B8. [cit. 2024-04-07].

TOYRYLA, Laura. Hangul Stroke Order – How to Write Korean Letters. Online. 90 Day Korean. 2023. Dostupné z: <https://www.90daykorean.com/hangul-stroke-order/>. [cit. 2024-04-13].

POSOLDA, Václav. Jak nezapomínat a pamatovat si vše napořád. Online. Paměť a učení. Dostupné z: <https://pametauceni.cz/clanek-2369-jak-nezapominat/>. [cit. 2024-04-16].

MCGEE, Callum. The Benefits of Reading in a Foreign Language. Online. Medium. 2021. Dostupné z: <https://medium.com/a-thousand-lives/the-benefits-of-reading-in-a-foreign-language-d5a994c68210#:~:text=It%20Enhances%20Your%20Skills%20In,tend%20to%20crop%20up%20frequently..> [cit. 2024-04-16].

Seznam příloh

Dotazníkové šetření studentů koreanistiky Univerzity Palackého v Olomouci

1. Jak jste se naučili hangul? (Pokud jiné, prosím uveďte konkrétně)

- ☐ Z učebnice
- ☐ Z videí na internetu
- ☐ Z internetových článků
- ☐ Na univerzitě
- ☐ Přes aplikaci
- ☐ V jazykovém kurzu
- ☐ Jiná

2. Pokud jste se učili z více zdrojů najednou, který zdroj byl pro Vás nejužitečnější?

3. Pomáhají Vám při zapamatování znaků mnemotechnické pomůcky?

- ☐ Ano, jsou pro mě velmi užitečné
- ☐ Do jisté míry mi pomáhají
- ☐ Neutrální postoj
- ☐ Nejsou příliš užitečné
- ☐ Vůbec mi nepomáhají
- ☐ Jiná

4. Díky kterým strategiím jste si zapamatovali znaky hangulu? (Pokud jiné, prosím uveďte konkrétně)

- ☐ Pravidelným opakováním znaků
- ☐ Vizualními pomůckami (obrázky, vizuální asociace, ...)
- ☐ Písemným procvičováním
- ☐ Čtením textů
- ☐ Jiná

5. S jakými problémy jste se setkali při výuce hangulu? (Pokud jiné, prosím uveďte konkrétně)

- ☐ Obtíže se zapamatováním znaků
- ☐ Záměna podobně vypadajících znaků
- ☐ Nedostatek studijních materiálů
- ☐ Nedostatek zpětné vazby o správnosti psaní znaků
- ☐ Obtíže s pochopením pravidel psaní znaků
- ☐ Nedostatek motivace nebo důslednosti při procvičování
- ☐ Nesetkal/a jsem se s žádnými obtížemi
- ☐ Jiná

6. Pomohlo Vám při učení se hangulu zapojení různých kulturních prvků? (sledování filmů/seriálů, čtení knih/článků, poslouchání podcastů)

- ☐ Ano, pomohlo mi to hodně
- ☐ Ano pomohlo, ale ne nějak výrazně
- ☐ Nezapojoval/a jsem žádné kulturní prvky
- ☐ Spíš mi to nepomohlo
- ☐ Nepomohlo mi to vůbec

7. Jak dlouho Vám trvalo naučit se znaky hangulu?

- ☐ Několik hodin
- ☐ Méně než jeden den
- ☐ Několik dní
- ☐ Do týdne
- ☐ Do měsíce
- ☐ Jiná

8. Co bylo pro Vás nejtěžší se naučit? (Pokud jiné, prosím uveďte konkrétně)

- ☐ Rozeznávat jednotlivé znaky
- ☐ Psát znaky
- ☐ Číst znaky
- ☐ Skládat do slabičných bloků
- ☐ Pravidla výslovnosti (asimilace, palatalizace, aspirace, intenzifikace)
- ☐ Transkripce/transliterace
- ☐ Jiná

9. Jak jste se naučili výslovnost znaků? (Pokud jiné, prosím uveďte konkrétně)

- ☐ Učil/a jsem se ji současně s rozpoznáváním znaků
- ☐ Posloucháním zvukových nahrávek/průvodce výslovnosti
- ☐ Procvičování s rodilým mluvčím nebo lektorem
- ☐ Jiná

10. Při učení se hangulu, bylo pro Vás užitečné seznámit se s historickým původem znaků?

- ☐ Ano, velmi užitečné
- ☐ Ano, do jisté míry
- ☐ Neučil/a jsem se historický původ
- ☐ Spíš mi to nepomohlo
- ☐ Vůbec mi to nepomohlo

11. Co byste doporučili lidem, kteří se chtějí naučit hangul?
